

DE GROTE INKIJK

De grote inkijk

*60+1 vooraanstaande Vlaamse dichters
kozen hun favoriete gedichten
uit eigen werk*

Samenstellers:

JANA ARNS

ROEL RICHELIEU VAN LONDERSELE

Voorwoord

Als er een nieuwe bloemlezing verschijnt, is een dichter in eerste instantie blij dat hij werd opgenomen. Te vaak krijgt dat enthousiasme een deuk als de dichter constateert welke gedichten werden gekozen: verzen die hij nooit voorleest, teksten waaraan hij liever nog eens zou sleutelen, gedichten die hij niet representatief acht of waar hij niet meer achter staat.

Uitgeverij De Zeef dacht: waarom laten we de dichters niet zelf een voorstel doen, zelf hun ‘darlings’ aanduiden. We vroegen de dichters 5 gedichten te kiezen en hieruit selecteerden wij er voor elke dichter 3. Iedereen gelijk dus, want een gevestigde dichter met faam is niet noodzakelijk een veel betere dan een groot talent dat net komt kijken. En aan afgunst en discussies over wie het meeste gedichtjes heeft gekregen, hebben we een hekel. Allen op dezelfde manier door dezelfde zeef. En is het niet leuker voor de lezer als hij niet ‘gestuurd’ wordt door het aantal geselecteerde gedichten en zelf kan ontdekken wie voor hem de ‘betere’ dichters zijn?

Geen Nederlandse dichters, hoor ik u vragen?

Een gedicht moet vertroeteld worden. Het was geen optie om 2,5 gedichten op 1 pagina te stouwen en dun krantenpapier te kiezen of er zo'n onhandelbare dikke Van Dale van te maken. We merkten met www.hetgezeefdegedicht.be ook dat te veel jonge dichters te weinig diverse poëzie lezen en hun klassiekers onvoldoende kennen. We wilden een voor jonge mensen bereikbare bloemlezing uitgeven onder de 20 euro. En toen Menno Wigman overleed – een dichter die wij bewonderen en wiens poëtica wij delen – en hij, gezien de opzet van de bloemlezing, niet kon worden opgenomen, werd het hoofdstuk ‘Nederlandse dichters?’ afgesloten. Anderzijds kunnen we melden dat we in onze eerste jaargang twee jonge Nederlandse dichters uitgeven: de Gents-Maastrichtse Mahlu Mertens en Rinske Kegel uit Nijmegen.

We wilden aanvankelijk 50 dichters aan het woord laten, maar na een eerste selectie bleek dat er prima dichters uit de boot vielen en dat vooral nieuwe, jonge dichters daarvan het slachtoffer konden worden. Als we voor 70 dichters kozen, kwamen er, na vergelijking, zeker 80/90 in aanmerking. We klokten af op 60 en uiteindelijk zijn het er 60+1 geworden, want we wilden graag Mahlu Mertens, de overtuigende winnares van de eerste Zeef Poëzieprijs, nog toevoegen.

Misschien ontbreken er naar uw smaak een paar dichters. Dat kan best. Drie dichters gaven niet thuis en twee dichters meldden ons dat hun gedichten hun kinderen waren, allen even geliefd, en dat ze zelf geen keuze wilden maken. U zou ook een paar goede prozaschrijvers, die occasioneel gedichten schrijven, kunnen missen.

Voor deze bloemlezing en voor de debuten die we zullen uitgeven, legden we voorzichtige criteria aan. We houden niet van (te) hermetische gedichten waarop zelfs de geoefende poëzielezer zijn tanden stukbijt. We houden anderzijds niet van oppervlakkige bloggedichten. Een gedicht mag gerust het podium halen, maar moet ook overeind blijven in bed, onder de nachtlamp. Er staat wat er staat, maar gelaagdheid, originele beeldspraak en de kracht van het suggereren zijn ons heilig.

We hebben de dichters niet alfabetisch gerangschikt, maar naar hun geboortejaar. Aan u om te oordelen of die chronologie stijlbreuken of tijdgebonden trends aan het licht brengt.

Voor De Zeef,

ROEL RICHELIEU VAN LONDERSELE

De dood van Gertrude-Victoire Fontanilles

De moeder heeft haar stem onder de steen gelegd,
ze neemt afscheid zoals helder water aan de bron
dat onder gras en snoeihout afscheid neemt.
Ze laat verweesden achter en een heilig meisje;
haar hand verlaat de gevelde fazant, het konijn
dat ze met een nekslag doodde, het zoete lam
dat ze behandelde als kind. Ze aait de leegte
die haar meeneemt in haar heuvelende verte.

De moeder metst de eerste steen van droefheid
in de kamer, de haard verwerpt zijn roet,
een kookpot kreunt in zijn gekerfde hengsels.
De eiken tafel telt één plaats minder, één stoel
laat zich verrassen door afwezigheid. Schotels
worden niet langer doorgeschoven en schalen
tellen minder vruchten. Eén appel roerloos
en zonder vingers die zijn vorm vertalen.

De kist vertrekt op zes gekneusde schouders
naar het dorp, kraaien krassen en de klepel
verwondt het torentje tussen het struikgewas.
Palm drupt zijn ochtendtranen, traagheid
kent geen uitstel. Verdriet zoekt de ooghoek
van alle omstanders en de bossen zwijgen
in hun vogels, de bermen in hun krekels.
De mens is hier voorbij de mens. O dood!

Abbaye de Fontevraud

Zij sterft in haar geverfde steen doch leeft
terwijl ze met genepen lip haar misboek leest.
Haar handen staan gebogen op lectuur, op hoge
en op sonore zinnen, op zinnelijke minnezangen.
Haar schoot beweegt bijna, haar vagina vaag
staat in de vele plooien van het versteende kleed
begeerlijk afgetekend, mannen bestijgen haar
en de vele betekenissen van haar grote geest.
Zij ligt te kijk als Eleonore, eens vorstin geweest
thans levend in het eeuwig leven van de dood,
de ogen grijs, haar haartooi diep bruinrood.

Verjaardag

Kromgegroeid maar druiven dragend dreigt de wijnstok
oud te worden, wortelt diep op zoek naar krachtig water
en wacht geduldig op de plukker van de septembertros,
genot van vloeibaar goud en diepe smaak.

In ouder groen, in stiller bruin, in smalle spreidstand
laat hij ontschorsing zingen tot de hoogste takken.

Hij gaat in het panoramisch spectrum op,
drinkt azuur en hoort het monodisch zingen helder
van de ortolaan tot herfst hem weer ontbladert.

Hoeveel jaren heb ik nog, denk je, hoeveel jaren nog
om kromgegroeid en druiven dragend
diep te wortelen naar het water van de dood.

1936

LUCIENNE STASSAERT

Water en vuur

Schromelijk, als nooit onderhevig
aan de getijden, het herfstgericht
van de reeuwse, de vroegreeuwse liefde

alleszins in de rui kom ik.
Zoals pauwen, versierd met drift,
tot op het bot besnaard maar huiverig

alleen aan leven blootgesteld.
Nog rimpelt de aarde mij
als water, de vuurproef nabij.

Uw leven, bol van morgenlicht,
een broeikas voor het gedicht.

De ingesloten pijn
tussen gedachtestreepjes

in vuur en vlam gebracht.

In de verte heuvels van Amherst
zo meteen buitenaardse wezens

sjirpende zwaluwen in de nevel
hiernaartoe, hiervandaan

in een pennentrek.

De weg naar een ander leven
met het blote oog te zien.

Ik heb de tijd in veiligheid gebracht,
in een couveuse te slapen gelegd.
Zo kan hij opgroeien zonder letsel.

Ik heb de dag bedolven onder een laag sneeuw,
de nacht met klemmen vastgezet.
Zo houd ik die voorlopig buiten schot.

Ik volg het zeilen van nieuw maanlicht
dat op de golven van wolkendrift
naar overal en nergens reist.

De rust zou overweldigend kunnen worden
als er geen stem begon te roepen
of er nog iemand op de wereld is
om al die open ogen te sluiten.

1936

ROLAND JOORIS

Density

Nevel. Zeg
nu niets.
Veel is verzwegen.
Weinig is veel.
Amper beweegt
het woord amper
in de wind die nergens is.

Zeg nu niets.
Veeg niets uit.
In hetzelfde vlak
van de avond. Waartegen
nauwelijks en nergens

Zelfportret

Wat ongeschonden
in hem huist
het is geen zuiverheid

het is geen kind
dat met stompe letters
schrijft

het is een blik
die rauw en ongenadig
kijkt

het is wat tegenstrijdig
hem ontwricht
en dwingt

het is weerbarstigheid

Verschiet

Om te ontkomen
bestaan we

ofschoon krampachtig
houdt het hunkeren
niet op

ginds is uitputtend
gelegen

ginds is van tijd
de rand die in de ijle
met verzeilen
dreigt

negen januari

oud worden en zich het licht
herinneren van januari
denken: er is niets verloren
dan deze korte afwezigheid.

het licht is grijzer dan de haren,
bomen stiller dan de tijd.
mist verzacht het zwijgen.
de kilte werd niet voorbereid.

en in de milde warmte van de kamer
sla ik het boek van jaren
open op het liefste blad.

wit staart me tegen
alsof het niets te zeggen had.
dan gaat de stilte wegen.

Nog niet

ik ken de nacht niet, ik
ken de honden van de nacht niet
en niet de lucht tegen de ramen,
de geuren en de stemmen niet.

ik ben misschien niet eens. ik denk
dat zacht vallen een vlucht is.

ijswater sijpelt en dribbelt over het vel
met een blik geklikt op fel wit licht.
hoort halve geluiden waaien in de kieren.
waar wacht dit licht mij op, waarin
ben ik verdwenen als ik
de nacht niet ken, de honden niet

en die nachtlucht tegen de ramen.

Samen

op de vlkering van het geheugen
kwam ik ze allemaal tegen.
hoorde ik de stemmen in de kieren
van het dak, was ik weer thuis.

de zon zakte alsof er niets aan
de hand was, alsof er niets aan
was gelegen dat dit geruis
van allen samen in mijn oren

zweefde, door mijn hart in winterslaap.
dat het een vuur aanstak
om ons te warmen. dat wij ons
toebehoorden zoals dat gaat.

1941

ROGER DE NEEF

Mood Indigo

Ik geef je de kleur
Van geboorte en droefheid

Niet het blauw in je hoofd
Maar het bevroren blauw van de vlam
Het blauw van het uur blauw
's Ochtends net voor de ochtend

Het blauw van vlak voor
En dat van na de zomer
Ondergedoken in rivieren het blauw
Van overal onderweg naar je bloed

Liefste ik geef je de kleur
Van geboorte en afscheid

Het bittere blauw dat leeft
In het hart van het blauw
En uitbreekt als koorts.

Guernica

*Guernica zo groot
Als het schilderij
Nooit genoeg
Als getuigenis en als bloed
Als de schreeuw van een eeuw.*

2

De schilder slager hakt dieren vrouwen
Hakt het dode kind en de moeder
In stukken

En brengt met monotone ijver
De doodsverf aan tussen
Schilfers zwart en grijs

Niets behalve angst bemiddelt
In deze rechthoek van terreur
Tussen binnen en buiten

Er is het oor
Dat als een hoofd
In ons schreeuwt huivert en vloekt

Er is het paard met de gepunte tong
Van een dolk en de barst in de buik
Er is het geluid van alle vlees

Er is wat listig licht
Waarin een zonneluchter
Het zwart van zijn tanden zet.

Je reisde me na

Je reisde me na tot in deze kamer
Vier opstaande twee liggende muren
Met het blinde venster en een deur

Die toegang ook een uitweg biedt
Aan ruimte en licht
Ons op het lijf geschreven

Ook ik liefste reisde je na
Tot in deze kamer
Waar een droefheid gereedstaat

Ik wek er de afdrukken van je lichaam
Je adem en anders
Gespijkerde bloemen in opgerolde lakens

Ik beroer je driehoek van gras
En grafiet die spier van dood
Die ons wakker houdt.

Shantung

Ik heb het altijd gehad van binnenuit
die kleine gedachten. Die hang naar satijn
naar Chinese zijde op het blote vel.
Ornament voor het lichaam voor vingers een
valluik. Heet
voor wie tast naar de ander.

Zo, denk ik, wordt liefde weer nieuw. Het
heimwee naar nieuw begerig als jagers naar
buit met niets om het lijf
dan het geborduurde
woord: shantung.

Zo word jij méér jij
wanneer ik mijn hand zie bewegen op hetzelfde
lichaam op de naad van satijn.
Dan breekt de minnaar uit al zijn poriën:
gewapend tot in de bek ritst hij mij open.
Begin van een roekeloos bedrijf.

Het zijn schaduwen die spreken.

Op de landweg ligt zijde gespreid.

Hoornconcerten W.A. Mozart

Ik wil je nog beminnen als sneeuw de
dragers van de kist onzichtbaar maakt.
Als water tot aan je voeten staat. Ik die
dacht dat je onmogelijk kon vergaan.

Als het gevaarlijk wordt luidkeels je stem
te benoemen aan de rand van het graf terwijl
je lichaam door onlust verdort.

Zo pathetisch zou het landschap klinken:
Karel Appel en Cobra in uiterste nood.

Ik zal een kamer voor je zoeken. Een
vertederend leven met
feestrijke klanken van hoornblazers:
Amadeus in concert. Tot de Heer zijn tenten
openspreidt.
Je bent zoveel gewend.

Als de vorst voorbij zal zijn de nacht
aan de dag ten onder gaat
kun je sterven zoveel je maar wilt.

Ik zal je wekken:
je enige bewoner
de hartslag van dit geheim.

Emilia aan de piano

Zoals het licht het venster kleedt brokaat
in schuine val stelt zij zichzelf te kijk
doorschijnend haast met breekbaar silhouet
en aarzelend in groei. Porselein in lentejurk.

Beide benen dwalen af. De voeten werkloos
geen grond meer te betasten.
Haar meisjesvingers tikken tortels uit de
witte toetsen. Staccato huppelend tussen riet in
speelse wind. Dunne woorden op de achtergrond
schrijven lijntjes op haar wang. Het hoofd attent
en licht gebogen naar haar moeders kant.

Gewichtloos stijgt haar adem op. Een zucht
verdampt in het ontroerd salon. Ze zoekt
de maat weer op die uitgerekt en iel met
schouderknikjes aangedreven wordt.

Zo wordt zij weer zichzelf. Für Elise
ontraadseld tot in de laatste noot.

Ze buigt en breekt bijna

galant in twee.

Zelfportret

Ik die de nasmaak van loslippigheid
geproefd heb, en zij is te jong
en praat mijn mond voorbij en bijt
als peper op mijn tong;

ik die de vreemde kriebel van het woord
gevoeld heb als het witte blad
en zit te schrijven als vermoord
ik het, al dat wit zat;

ik die de ren van kippen zonder kop
gezien heb, en hoe oud was ik
die de stokkende hartenklop
gehoord heb van de schrik? –

Ik die aan boeken en een bloem
geroken heb, en ze niet noem.

De weg naar Saint-Cirq-Lapopie

(Op zoek naar André Breton)

Poëzie is een uitstap
die de aankomst uitstelt.

Zij kiest de route die nog niet is aangelegd.
De bekende weg waarnaar gevraagd wordt
legt zij om: haar wegen zijn eenmalig.
Een oud vehikel maakt zij weer als nieuw.

Poëzie is een uitstap
die na de aankomst pas begint.

Zij meet de dichtheid van het gegeven ogenblik.
Zij is een venster met uitzicht op een onderschrift.
Zij is het raam waarin de ruimte indikt.
Zij heeft al de tijd van de wereld.

Poëzie is een pelgrimage
naar de laatste woonplaats van het woord.

Haar reisdoel is dat onbeschrijfelijke punt
waar alle tegenvoeters willen copuleren.
Poëzie, zoals de liefde, is de ellende
van lijfelijke gelukzaligheid. Ook

zij eindigt met de treurnis
van elk dier na de coïtus.

Moeders ver gezicht

Op haar sterfbed had mijn moeder
haar eigen gezicht afgelegd, ze lag
er met de trekken van háár moeder
die ze eindelijk terugvond, die ik
nooit heb gekend.

In het familiegraf
heeft ze ook dat gelaat nog afgelegd:
daar ligt ze, in die wangkuil, lachend
in het aangezicht van de aarde.

1945

CLAUDE VAN DE BERGE

Niets is om tegemoet te gaan, niets
om aan te raken.

En met een parelklank breekt de nacht stuk
in de roerloze mens.

In ons spiegelbeeld strekt de heelalzaak de hals
naar de uitvloeiende zon op de rots.

Haar roep van licht en ijs dringt door tot een gestalte
die langs een spoorloos pad verdween, en terugkeert
in ons spiegelbeeld.

Zie, je beeld van glas.
Wachtend in de kale avond.
Je sterrenziel tussen rots en hemel.
Je zang over het water.
Wit oplichtend.

Het meer verlangt naar de ster.
Steeds opnieuw vloeit het meer over de oeverwijdte.

Steeds opnieuw trekt het meer zich terug, de wijdte van de oever
achterlatend.

Steeds opnieuw keert het meer terug, eindeloos opnieuw.
Het schenkt de dag en de nacht aan de oever.
Het laat de dag en de nacht achter op de oever.

Als de echo van de glasklank het meer aanraakt, verschijnt
de ster.

Ze rust in het opene van de oeverglans en kijkt naar het meer.
En in de oeverglans wordt ze een hemelbloem.

En de ziel van het meer huivert.
En het meer wordt stil en vloeit niet langer.

De sterrenofferschaal op het grafvormige duin.
Onze ogen wit als zwanen in de zonsondergang.

De avond wachtend in de schalen op de resten van de offersteen.
Vloeit uit de witte verte het doorschijnende naderbij?

Vloeit in de witte spiegels de kristalstraling van
de doorschijningsstilte, het stiltepunt van de versmelting
die de ruimte openzingt?

Vloeit ons beeld in de witte spiegels voorbij de dood?
De spiegels in de parelstraling van het doorschijnende?

Staat de avond stil op het grafvormige duin in de schalen
van de sterrenoffersteen?

Het onwaarneembare, trage bewegen dat aan ons verschijnt als
roerloosheid en achterlaat in ons wat eindeloze aantrekking is:
het sprakeloze?

Zoals de openbloeiende sterren op de oeverloosheidshorizon?

Berceuse voor slapelozen

Zie je de schoorsteenpijpen op de daken, 's nachts?
Aan draden hangen ze, die zie je niet.
De sterren ken je, denk je, ver, daar boven,
het zijn de gaten waaruit draden hangen
en zware huizen worden neergelaten,
behoedzaam neergelaten tot ze rusten
op de kwetsuren van de aarde.
Vol balsem hangt de binnenkant van huizen,
vol donkerblauwe slaap
die langs de draden in de schoorsteen glijdt
en toedekt, luistert, troost
zoals een dak kan troosten.

Groot boerderijdak

Het dak ligt op zijn buik. Nee, haar buik, dak
is moederlijk. Dak mompelt 'ons' tot kepers
en vee en kind. Damast of voddenbak,
dak houdt ze droog. Een dak torst zon en regen,
geil en venijn verleent het onderdak.
Gebinte vouwt de vingers tot gebeden.
Als eik zo hard is de arbeid van de boer.
Hij dekt zijn dak. Zijn moeder. Dikke hoer.

Naald

Een splinter van een beestenbot gesplitst.
Dat was het eerst, in tijden voor de tijden.
Met steen uit been gebikt en toegespitst.
Wat is veranderd? Niets. Ja, toch. Materie,
toen animaal, metaal nu. Staal. Het flitst.

Maar oog voor draad blijft oog. Niet te verbeteren.
Welk harig wezen kon zo helder zien?
Miljoenen vingers weten dank sindsdien.

1949

YERNA VAN DEN DRIESSCHE

De buren

voor één keer hebben ze al de tijd
van de wereld in hun armen gekruist
houden ze zichzelf in bedwang

nog nooit zoveel stenen zo zacht
horen zoemen, zoveel dakgoten
zien lekken van glazige nieuwsgierigheid

pas als je wordt weggevoerd komen ze
los van hun gevels, fezen ze
hun versies van de feiten

een buur informeert naar je huis
ik voel hoe ik stok, hoe ik zwijg
hoewel het schreeuwt in mij

alleen ik voel de klap van de deur

Uitstraling

Voor Marie Curie

zou het kunnen dat passie verdubbelt
als je haar deelt, polonium en haar straling
aanvoelt als een streling

dat gekloven handen schrijven
als zwarte zijde, grimas van de dood
op het lichaam van de liefste

en wat als je van je hart de kamers sluit

zou het dan kunnen dat passie overleeft
en dan langzaam doodgaat
aan een overdosis

Po84

Polonium

Vrijdag 27 januari

Een grens te ver

*ik lig gebruiksvriendelijk op een steriel bed
stramme benen met niets om handen*

*de verpleegster veegt mijn billen schoon
pampert in geuren van berglucht en blauwsel*

*de fysiotherapeut tapoteert erop los
houdt mijn borstkas voor een drumstel*

*de specialist bestudeert mijn fiche
spreekt als een verzekeringspolis*

*de liefde steekt in mijn strot een vinger
haalt een slijmprop boven en kokhalst*

*ik sluit me af sluit me op voor de nacht
in dit laatste bed bewaak ik de grens*

1951

STEFAN HERTMANS

In de trein

Wat leven met ons deed:
zwartrijden in vermomming.
Weg glijden grauwe buurten
en de vage rand van steden,

de dagen en de briefjes met
een woord of zeven –

kom veilig thuis, ik zie je morgen,
of: wil jij voor iets te eten zorgen.

Het deed niets.
Het leven doet uiteindelijk haast niets
dan dit verdovend wiegen boven jaren,
een beetje pathetisch zonder dat iets moet.

Niets moet.
Maar wat het doet – nu, in de terugkeer naar
dat leven, die vage rand, een buitenwijk,
een spoor of zelfs een glimp van open zee,
zo plotseling –

daarin vangt alles aan
wat verder ligt,
achter ons ligt,

terwijl we snelheid halen
om te stikken.

Een beeld van jou

Iets ging liggen in je hoofd
iets als een bries
een verre echo van geboorte

het was een dag van
oud goud en wonden
waaruit weivocht vloaide
als op de eerste dag

de lucht van staal
en het water, waar je lag,
vulde de wereld met
een nieuwe kou.

Je ziet de looper in
zijn zwarte schaduw niet
de ruwe tegels en
het slot dat op je
argeloze vingers wacht

en toch trek je, in
altijd nieuwe eenzaamheid,
het laken van de jaren
op je warme lichaam

en je licht.

Foz, 11 januari 2000

Door kou die van de vingers komt
begint het lichaam aan zijn luister –
een duisternis licht op,
nog wankel, maar
bij het wandelen gebeurt het weer:

Een mens die zich meester maakt
van hen die mij bewonen.

Zo troont een golfslag op een tij
dat keert terwijl we slapen,
poel van zwart bloed,

terwijl daarbuiten meeuwen waken,
blind en wit, een jongen loopt
de rotsen langs, het strand wil
niet bevroren.

1952

CHARLES DUCAL

Oog in oog

's Avonds hoort hij het grote huis hijgen.
Uit verre kamers nadert een doodstille gang.
De deur wacht op stappen. Schuilhoeken kijken.
Hij staat voor de spiegel, hij het bangst

omdat het beeld zich in hem laat betrappen:
een schuldig kind dat de rede doorbreekt,
uit oude kasten naar taal komt happen.
Maar het huis is leeg, niemand spreekt

het verleden tot stilstand, geen vader,
geen moeder, geen vuist, geen schoot.
Er blijft alleen deze angst in de aders,
dit huis in de rug, dit blind oog-in-oog.

De hertog en ik 2

Twee mannen trokken een kar door het bos,
door de modder van lichtschuwe wegen,
in dienst van een vrouw die verdeelde
en heerste. Hun lust, hun last stond zij

naakt boven hen, de zweep in de hand,
trots, door geen man ooit bezeten
dan in het offer van een gespleten
bestaan. De ene man ik, de ander gezant

van de nacht die zijn angst door mij joeg.
Wij trokken samen, de hertog leidde,
hij kende het bos in al zijn geheimen.
De vrouw zag het onderscheid. Sloeg.

Melk en honing

De tijd jaagt. Wij lopen met velen,
bestuurd door een kar
die de loopgangen kent,
langs stapels en rekken van opgelegd leven.
Neem! Neem! Eer uw datum verval.

Vervulling eist een getal.
Honing wil honger, melk zoekt een mond.
Bekoring leidt ons, maakt
onderhorig. Een orkest speelt
de stemming die heersen zal.

Aan weegschalen trekken wij nummers,
wekken formules van eenheid en prijs.
Allen gelijk.
De boodschap is in de waren,
wij zijn hun leden, hun scharen,

hun werkzame angst dat de voorraad
niet strekt.
De aanvoer is zeker.

Niet één wordt gered.

1952

LUT DE BLOCK

Meermin

Hier kwam ik aan land
hier ruilde ik mijn vissig
bestaan voor het lompe landse
mijn staart voor benen.
Waar eens mijn vinnen zaten
zitten nu mijn stompen
hompen vlees
om me te binden aan een man.
Van mooie meid tot viswijf.
Alleen dit is buiten kijf:
ooit keer ik terug
want ik loop vol van zee
verdrink van heimwee.

Dochter en ik

We liepen beiden bloedend langs de Keyserlei.
Dochter en ik. Geen woord was tussen ons,
geen misverstand. Ook geen verband
tussen haar zwijgen en mijn gewild niet spreken.
Alleen een hand die me het vallen zou beletten.
Een stomme steen, zei ze. Opletten.
Het kind is moeder van de vrouw.

Ik bloei, zei ze toen ik haar zeggen wou
dat leven bloeden is en niet te stelpen.
Ze klaterlachte, kon het ook niet helpen.
Of bloeden niet een beetje bloeien is?
En dat ze snakte naar gemis,
geluk, gelul, gelal van jongens in de straat.

Ooilam op mijn schoot, wat werd ze groot.
De lente was nog iel en zij zo blij.
Gewichtsloos liepen wij,
zo zij aan zij, en hand in hand,
zo beiden bloeiend langs de Keyserlei.

Hortus Conclusus

Vrouwen als braakliggende tuintjes. Orgastische groei
van ranonkel en distel. De vlier verkracht de perzik,

de hitsige brandnetel dringt onbeschaamd het schuurtje
binnen waar droge uien hangen uit een stil verleden.

Hier hoort een tuinman die de dood de rug toekeert
en leert hoe je de tijd stilt met het lover van de liefde,

het vruchtgebruik in eer herstelt. Zo proeft hij
most, lest droom en lust volmondig. Zoals hij
schoffelt en wiedt, zo onderhoudt hij de liefde.

1952

MIRIAM VAN HEE

paddestoelen

voor r. kopland

I

het zijn oortjes van vlees
waar de aarde mee luistert
naar de muziek van het woud
over stilte, oneindigheid
of hoe het is als de vogels
vertrokken zijn

ze groeien als niemand het ziet
vroeg in de ochtend of 's nachts
onder kastanjes, beuken,
in zachte bedden van heide
en mos, op plekken waar tussen
de bomen het zonlicht
kan doordringen tot in het gras
en dat hangt weer af
van de wind, want hij is het
toch die de bladeren schudt
en de wolken uiteendrijft
wanneer het hem zint

aan boord

je stond aan de reling en keek
naar de drijvende kust in de avond
je dacht aan je vader
je dacht aan je moeder
verte verwijdt niet want
overal zijn er wegen, zelfs op het water

je zocht in het schuim naar de tekens
beneden, je hoorde zeggen
de diepte trekt en het leek inderdaad
alsof je kon springen, alsof het
geen pijn zou doen, een ogenblik
en je zou weg zijn, verloren zijn
in je gedichten, voorgoed

maar je dacht aan je vader
je dacht aan je moeder
met wie je een kind was
met wie je de stormen trotseerde op zee,
de kettingen sloegen toen tegen de wanden
je wilde de andere landen zien

je wilde verloren zijn
om weer gevonden te worden
hier op het dek in de donkere nacht

droom

ik wilde mijn droom in mijn droom vertellen
maar jij had geen tijd en je liep in de gang je
gereedschap te tellen toen er werd gebeld aan
de deur door een man die vroeg of we

iemand herkenden op de foto's die hij ons voorhield
we schudden het hoofd, plots eensgezind
alsof we gezanten van heersers in ballingschap
waren, alsof we een rol hadden ingestudeerd

maar niet goed genoeg, we hoorden geluiden
lichamen waarin de angst zich roerde, suiker
die in de thee werd gestrooid en het gerinkel
van lepeltjes achter de wand en zo gaat het

in dromen altijd, hij hoorde het ook en wat wij
wonnen verloren wij weer, nu zitten wij aan het
ontbijt, in het licht zweven zilveren stofdeeltjes
rond, ik kan het brood niet slikken van spijt

1952

ROEL RICHELIEU VAN LONDERSELE

morgen zal ik in een fles wonen
en tegen de kurk zeggen niemand binnen te laten

in een fles zijn de vensters van glas
en wie naar buiten kijkt ziet de mensen
in een ander glaslicht

de vloer is er van zachte oude wijn
en als je spreekt weegt de echo er niet zwaarder
dan de ronde geur van druiven

in een fles zal ik ouder worden dan mijn vrienden

Alzheimer

er ligt niets in de zeef van de dag
geen spijker, geen hand, geen boek
hij loopt langs de rand van zijn terugkeer
op zoek naar geleefd en geliefd

en niets nadert, het gras weigert,
zand rukt op, bomen groeien uit elkaar,
de wilgen staan niet bij de beken

hij, de roeier, verlangt naar water:
stroomopwaarts ligt de stad van zijn geheugen

voortaan bewaar ik mijn wijn niet meer in kelders
maar op het strand, want de zee heeft dorst
van al dat zout in haar woorden

voortaan bewaar ik mijn wijn niet meer op het strand
maar in de regen, want de lippen van de regen zijn zoet
en weten hoe een kurk te strelen

voortaan bewaar ik mijn wijn niet meer in de regen
maar in de grond, omdat daar aarde woont
en water dat mijn wijn niet schaden kan

voortaan bewaar ik mijn wijn niet meer

1953

IVO VAN STRIJTEM

De regen 3

Een keer vroeg ik de regen:
dicteer me jouw allermooiste brief,
de ontroerendste,
de onbevlektst geschrevene.
En toen sneeuwde hij.

Een rode sjaal

In mei

kocht ik een sjaal, een rode,
omdat rood toch steeds terugkeert.

Liep toen door, eerste links,
dan weer links en kwam uit

op een binnenplaats bij een bank
aan een bakstenen muur

waar een viool de ruimte vulde,
een viool van wijn en waakzaam vuur.

Hier wou ik blijven, levenslang
en deed hem om, omdat rood

toch hartverwarmend is en paste
bij de bank, de muur en de vogel

die daar neer kwam strijken,
waardig, helemaal niet bang.

Heartbreak Hotel

in memoriam Ghilain Evenepoel (1955-2000)

Je wordt meer broer van eentje minder.
Ik bedoel, hij stierf. Hij was maar
wat hij aankon: de lente en de herfst,
a man of only two seasons.

Ik heb het heus niet
over Jimmy Hendrix,
die rolt nu zijn shag voor hem.
Ze horen samen enigszins. En toch,
mijn broer die dood is,
heeft geen stem. En vrijwel nooit
heeft hij zijn dorp verlaten; hij danste
liefst een wereld rond zichzelf.

Dat duurde maar zijn tijd.
Zijn hart te klein van te veel pijn.
En daarom, en waarom ook niet,
dronk hij te veel, om gauw te sterven.

Dat wilde hij niet écht, maar,
ik bedoel, hij liep zo vaak
down lonely street.
De sneeuw viel binnen in zijn hart

terwijl het buiten luidop zomerde.
See you later rock-'n roll-broer,
mooie jongen. Je sjofele jas
blijft pijnlijk grappig aan ons hangen.

1953

KOEN STASSIJNS

Canto voor een dode moeder

in memoriam Rachel Heyvaert

Na drie zomers ondoorgrondelijk
slapen in de klamme vuist van klei,
vaak ingesneeuwd, wordt leesbaar soms
het uitgebeiteld zwijgen van haar naam.

De blokhut waar zij woont werd
van de bovenwereld afgesneden
en voorgoed slaat het vergeten toe.

Dan denk ik soms: nu moet zij aan
de grond genageld op de uitkijk staan
of er bezoek komt. Maar zij heeft
geen tafel meer, geen kleed. Zij gaat
van uur tot uur wat doder, de vervalldag
van haar lichaam staat geschreven,
niemand spreekt haar langer aan.

Of ik vergeet of niet vergeet
laat haar na al die jaren koud.
Zij ligt als een bevroren tak
tussen wat brandhout uit te rusten
en houdt hardnekkig lang de adem in.

Liefdesverdriet

voor Leen

Ik speelde ooit piano
op je ribben, liefje, en je lach
smolt boterzacht en druppelde
in witte wolkjes neer. Die aanslag

werd veel later, toen jij met de
moeë ogen van het opgejaagde
ree naar bed verlangde, aan de
sneltrain van mijn handen doorverteld.

Het werd een lang verhaal,
een sprookje dat niet echt kon
duren want de uren breken
vingers, slaan hun opstand uit elkaar.

Ik speelde ooit piano
op je ribben, liefje, en je lag
met al je vleugels open. Maar
het regent en het regent elke dag.

Gedicht 37

eindgedicht uit De vergeethoek van de slaap

En als dit boek, hoewel het mij
van blad tot bladzij dierbaar was
en mijns gelijke, door de tijd
in ieder woord is aangetast.

Als het papier de hartslag van
de bomen die welwillig waren,
niet langer voelt, vertrouw het dan
aan de geheimtaal van een lade

toe. Of gooi het weg, geef het geen
kans dit leven nog als kleinood
te verlaten. Slechts in de dood

die ons verzamelt, zullen wij
elkaars gelijke zijn en vrij.
En weerloos wordt wie weerstand bood.

1953

LUUK GRUWEZ

K. [III]

Weegschaal

Zelfs de weegschaal waarop zij staat
kan wat verdwijnt niet langer aan,
wil elke ochtend toch weer zien
hoeveel haar laken van haar steelt,
heeft heimwee naar haar molligheid.

O de weegschaal weet maar half
hoeveel zij weegt voor mij, altijd.
Hoeveel maar van me overblijft
wanneer men haar aftrekt van mij.

Wie wil, wie wil een stuk van haar?
Laat mij een bril, een sjaal, één lok,
maar laat mij iets.
Zij weegt nog alles met haar haar.
Kaal weegt zij niets.

Moeders

Men herkent ze van ver en van vroeger: altijd in rep en roer,
altijd dat vertrouwde rumoer. Of wij het niet te koud hebben
misschien, dat onze jas wat hoger moet geknoopt, dat wij
die slechte vrienden beter kunnen mijden. Et cetera,

et cetera. Zij zijn van overdosissen voorzichtigheid vervuld,
van levenslang et cetera, stupide stuwingen in buik en boezem.
Fluorescente details, eeuwenoud van eenvoud: sper mavlekken die zij
stil, met dromerige ogen uit de lakens van hun zonen wassen,

meisjes die zij halsoverkop uit de vrouwen moeten wissen
die zij tussentijds geworden zijn. Het kan in goede moeders
alle machtig sneeuwen, voornamelijk wanneer geen mens
het al verwacht, begin november, zodra de doden victorie kraaien.

Zij geven kleuters sjaals en wollen wanten mee. Bananen.
Iets dappers tegen tranen. En van hun eigen moeders die hun meer
en meer ontglippen, worden zij de laatste moeders. Tot zij
de handen wantrouwen die hen niet langer vasthouden kunnen.

November wordt het niet, november valt. Als avond.
Lucht verplaatst zijn diepste rood in bladeren van beuk en eik.
En wegens alles wat zij niet meer kunnen houden, houdt hij op:
hun wereld vol et cetera, et cetera en totterdood.

Medea zegt

Mermeros en Pheres [II]

Zij leken als twee druppels op elkaar: dezelfde
krullen, dezelfde lachebekken, snoepjes
van ogen. Toen zij hier vredig naast elkaar kwamen
te liggen, leek het wel alsof ik op hun beiden

maar één enkele moord had gepleegd, want
de ene was de ander en de andere de ene.
Zij bestonden slechts uit mij en ik uit hen:
zonde dat één liefde zovelen verkwanselt.

Het is vooral tegen de ochtend dat ik
denk: alweer een dag, maar zonder hen.
En ook tegen de avond: een hele nacht,
maar zonder hen. En denk ik aan de ene,

ik zie de krullen van de ander. En nee,
ik kan, ik kan niet zonder mij:
ik ben het die gestorven is. Ik krijt:
niet hen heb ik vermoord, maar mij.

1955

GUIDO DE BRUYN

de dag begint

de dag begint met de geronnen tint
van melancholie, op maat van droogtrommel
en hamer. ik was de pisbroeken van mijn vader,
terwijl hij spijkers in de piano slaat.

dat verdriet te temmen valt met taal
is iets van oude dichters, met hun slim korset
van klanken, staf- en binnenrijm, die de veters
van de verzenmaker zijn.

ik ken alleen de doffe zingzang
van wat valt droog te zwieren, ik tel
textiel, geen lettergrepen.

vader hangt het alaam van zijn geheugen
aan de spijkers op, een solsleutel per kamer.
ik zwijg en tem zijn hamer.

Soms valt een glas

Soms valt een glas en breekt niet.
Het rolt tegen de tafelpoot en wacht.
Niemand raapt het op, iemand lacht,
iemand anders neemt een ander glas.

Er is niets gebeurd. Geen scherf
werd aan het geluk ontlokt.
Zo te zien heeft de val van het glas
de loop der dingen niet gestokt.

Later, dan pas valt de barst op
in de voet van het glas: iets van
niets, als een scheurtje in het hart
van een wandelaar op zondag.

Maar zijn stap verzwakt, gelijk het zingen
van een vogel in een verkeerd seizoen.
We begrijpen niet wat aldoor gaande is,
de stille triomf der dingen.

een tekenaar

een blanco vel papier:
wat leeg lijkt is vol van klaarte.
dat te laten zien is wat hij wil.
hoe je met een potlood licht verkavelt.

maar eerst dient de blik gewet,
tot alle ballast uit het landschap weg
gekeken is. een tekenaar gomt
voor hij begint.

zwart is het gruis waaruit hij wint
het zilver van een wandelaar, de rivier
van zijn gezicht, de wolkjes

van twee handen wit gelaten.
het papier is opgelucht.
klaarte trilt.

1955

HILDE KETELEER

Degustatieles één

De zinnen ten volle naar binnen keren.

De lichtvlek in het schuine glas balanceren
en zien hoe ver de jaren reiken.
De geur als vlindervleugels zacht ontvouwen,
framboos en pepervleugen fantaseren.
Gedichten ruiken.

De zon in het holst van je mond laten sijpelen.
Zwarte bessen, appels, abrikozen,
nooit dorst met deze smaken lessen.
Vanille vangen op het puntje van je tong
en het gehemelte van haast ontdoen.

De eerste dronk is tasten met gestrekte armen,
de tweede vraagt om nieuwe adem.
Dan de armen buigen
zodat schouderbandjes naar beneden glijden
en de hals een glazen lijn
aan de verraste proever biedt.

De zinnen ten volle naar buiten keren.

Dode getuigen

Opgedragen aan Käthe Kollwitz

Het parcours van Passendale in drie dimensies, drie dagen
die de wereld ondraaglijk vertraagden.

Treuren is: het tandeloze grijnzen van de toekomst
in fracties van seconden moeten uitstaan, uitzitten, uitliggen.

Er staan paarden in de wei. De papavers zijn uitgebloeid.
Er hangt grondmist aan de kerkhofpoort.

Het ouderpaar is zwaar en log van nooit meer tot elkaar.
Nu november in hun hoofd kruipt, rest niets dan spinrag.

Er zullen altijd paarden blijven.
Het gras zal mosterdzaadjes dragen.

De slag van Passendale aan het IJzerfront in 1917 duurde honderd dagen. Vijfhonderdduizend soldaten sneuvelden voor acht kilometer tijdelijke terreinwinst. Nog altijd worden explosieven gevonden en ontsnapt er mosterdgas. Siegfried Sassoon schreef: 'I died in hell – (they called it Passchendaele)'. De bekendste regels over de Grote Oorlog schreef John McCrae: 'In Flanders Fields the poppies blow / Between the crosses, row on row.' Aan de ingang van het kerkhof in Vladslo staat een beeld van een treurend ouderpaar van Käthe Kollwitz, die zelf een zoon in deze oorlog verloor.

Ignatia amara

Wie leerde ons te verliezen?
Het vocht niet dat kroop uit de bodem
toen het kampvuur doofde,
iemand op de gitaar nog tokkelde en de kou
door onze jeans naar binnen drong.
We geloofden de klamme kou niet,
het vocht in ons was warm
en wachtte op vervulling.

Wat hadden we te verliezen?
Wij braken geen schaal,
de vliezen scheurden vanzelf
omdat het licht ons lokte.
Op het slijmspoor dat volgde
leerden we al vlug ons evenwicht
te bewaren, vlaggetjes uit te zetten
waartussen we slalomden.

Leerden we ooit te verliezen?
We lieten zakdoekjes vallen, ja.
Als niemand ze opraapte,
stonden de bomen in het park
zinloos te wuiven. Het duurde soms,
maar altijd kwam de witte ridder.
Hij bouwde een kiosk, liet
de nieuwe noten klinken.

[...]

[...]

Ik treur om de tijd
toen je mijn borsten nog namen gaf,
de telefoon gewoon een toestel was
om te zeggen dat je later kwam,
niet de dwangbuis die zinnen
vergruizelt, keel opsluit.
Geen smaak van as, en toen
het op maandag vanzelfsprekend was

de vuilnisbak buiten te zetten.
Toen ik alle avonden van de week
naar het nieuws keek, en zag
hoe anderen leerden te verliezen.
Ik sprokkel nu hout
dat het kampvuur zal doen laaien
en voel gehurkt de kilte
op een afstand klimmen.

1955

ANNEMIE DECKMYN

Ongeval

als je moet sterven op asfalt
deugt het leven niet.
wij ballen vuisten, worden klein
zoals jij. zoeken jou altijd ergens.

alsof je slechts verstoep bent
in de bekende hoek. we jou daar
zullen vinden. je schatert blijvend
in ons oor. december werpt

een lange schaduw op de weg.
je huppelt ons voor altijd voor.

Huwelijksjubileum

je gooit me niet zomaar van je af als een schoen
's avonds na een zware dag. herinner je
hoe ik je perfect leek te passen. als ik nu knel
snij dan voorzichtig wat eelt van je hiel.

mijn veters snoeren soms in je vel.
liefde van jaren hardleers doch duurzaam.
we vieren vandaag op wankele zolen.
je houdt me aan, ook al ben ik versleten.

Jong

jong als een maandag
waren we, en welbespraakt.
vanuit wijdopen ramen
wuifden we de dagen uitbundig tegemoet.

nu hoor ik je komen.
je sluit de deuren af,
morrelt aan een slot
dat tegenwringt en knarst.

ik zie je liever zwijgend.
ontdoe je van je jas en jaren,
toon me elk verschil.

1956

BART STOUTEN

Er is zoveel

raak aan me gewend, jij lieve onbekende
die nog geen plaats hebt in mijn leven
wen je aan mijn blik, die rust op jou
zonder het eerlijk toe te geven

draai je niet om, vlucht niet naar de toog
zoals een ober voor wuivende handen
zoek een stoel voor de lyriek van mijn proloog
en laat je nieuwsgierig in mijn hoop belanden

er is zoveel dat we niet weten van elkaar
in deze levens die walsen tussen de woorden
heb heel even medelijden met alle ellende
achter een verlangen dat je nodeloos stoorde

en vier met mij 't begin van dit dwaze wonder
dat ravot en rinkelrooit van glas naar glas
als knetterende bliksem zonder gedonder
ginds in de verte, waar ik ooit gelukkig was

Zandzaad in de wind

zandzaad in de wind
bloemen die wuiven
om hun insecten te lokken
hopend dat ze veilig kunnen landen

zandzaad in de wind
in de zondezomer
regen met volwassen kind
dat ik niet herkennen wou

ze is tweeëntwintig, de wereld
loopt naast haar in de regen
en ik word in haar glimlach geboren
kruispunt van eenzame wegen

ik observeer het krachtenspel
van mijn woorden, bereik het beste compromis:
steeds meer zaad, steeds hardere wind,
driestere regen en hogere stelen

daarom loopt ze in crêpe rok
op hoge hakken, haar los om het hoofd
daarom zoem ik in open verzen
futiele liefde voor orchideeën zonder toekomst

Gratis koffie (zoals vroeger)

Liefde moet je verzorgen.
't Is als een kopje koffie zetten
met een antieke molen:
je giet traag kokend water op,
je blijft erbij, je noemt het vroeger.
Als een orchidee voor het raam.

Liefde mislukt soms.
Maar ook dan moet je er
een zetel voor vinden.
Ontdekken waar je faalde.
En toch nog houden van.
Niet zomaar een bloem.

Niet uit zinloze obsessie,
maar omdat de minne heilig is,
ook al laat ze je in de steek.
Je moet haar koesteren
als een geur waar je niet bij kan.
Zelfde orchidee, hoog in de boom

van een kwetsbare dagdroom.
Dat is mijn ware overtuiging.
Terwijl ik mijn koffie drink.
Om deze woorden te schrijven.
Alleen. Zoals de haven in het raam.
Achter mijn verwelkte hoop.

1957

ELVIS PEETERS

Wie weet

Als het laatste woord is gevallen,
zullen we het oprapen,
het aan ons oor houden
en luisteren
of het ademt, of het ons
nog iets te zeggen heeft,
iets dat wij over het hoofd zagen, iets
dat wij eerder
niet wilden weten.
Misschien dat het ons troost.

Landschap met maaidorsers

Wij neukten, neukten als maaidorsers,
elkaar opslokkend, neergelegd,
elkaar dorsend, een felle zon

aan de hemel, de haas
haastig wegschietend in de berm,
onder het daveren

van onze harten, je borsten geurende
hooioppers, de kuil van mijn navel
leeggelopen in de greppel

van je lippen, de sperwer
die langs je radeloze
heuvel scheert, zoekend naar

de schreeuw die opwelt
in het zwellen van je bloed,
de trappelende stangen van je benen,

de aandrijfriem van
mijn omarming, de machines
van de liefde in actie, op

het maaiveld van de begeerte,
waar de muis aan het zaad knaagt,
de vos de haas weer verjaagt,

iemand moet de zomer naar
zijn oogst dragen, het kaf
scheiden van het koren.

Ondertussen kijken in de weiden
de koeien toe, in hun uiers
groeit de melk, wij weten niet
hoe zij onze machinaties
interpreteren, hun stier
graast ander gras. Wij trillen
onder onze riemen, druppelen in
het oneindige reservoir van tijd,
onze reserveonderdelen rustend
als beenderen in een kist.
De koeien neigen nu hun koppen
naar de grond, raspen de aarde
met hun tong. Achter de wolken
hangt al mist. Een zuigpomp wil
nog warmte injecteren, een ventiel
blaast nog een kus, een
grijparm schudt stro op tot
een bed. De carburator kreunt.
Prickeldraad omspant de rust
die van de heuvel rijst.
De dorstrommel is stilgelegd.
In het wachten rijpt het graan.
De roep van de maaidorser galmt
verloren in de lege dieseltank.

Lied van een dag

Ik praat met mensen
voor mijn dagelijks brood,
ik probeer ze
in beweging te krijgen.

Op een dag kloppen ze het stof
uit de stad, laten de lucht dansen
van het lachen,
daar ben ik niet zeker van.

Laat mij verlangen naar kale muren,
wanneer ik thuiskom wachten alleen
mijn kleren mij op,
sommige te klein of te groot.

Hoe de stilte zich afspeelt
in bed, in de ijskast, tussen de poten
van een stoel,
daar luister ik naar.

's Avonds trek ik de kleren uit
die ik aanheb, gooi ze op
een hoop,
naakt ben ik niet mooier dan gekleed.

Onder de lakens speelt zich
alleen de slaap af, niemand vertelt me hoe
het anders kan dan
's morgens nog een keer wakker worden.

Scenario voor koffiereclame

Wolfgang, Ludwig, Joseph en Franz
drinken Douwe Egberts.

Ze lezen zwijgend elkaars partituren,
luisteren naar de muziek in hun hoofd.
Ze knikken instemmend,
denkend aan eigen stukken.

Af en toe schrapen ze de keel,
als om iets te zeggen, maar zeggen niets,
uit eerbied voor de stilte
die hen als gelijken behandelt.

Ver is de afgunst, ver de koorts in hun hoofd,
de haast van hun handen naar het klavier.
Hoe futiel, vinden ze nu, een leven lang
klanken te willen dwingen

tussen vijf lijnen op muziekpapier.
Onooglijk smal lijkt de bandbreedte
van hun ontembaar verlangen
vergeleken met het wit van het blad.

Ze kijken elkaar aan, langdurig, ernstig,
alsof ze voor het eerst elkaars stilte horen.
Wat valt te verbeteren aan deze muziek?
Ze sluiten de ogen, drinken,

proeven rust die niet één wil verstoren.

Passage

Laat niet voorbijgaan dit vuur dat hooi zoekt.
Zelfs wintertijd kan gensters slaan
in bevroren greppels. Sneeuw die niet langer smaakt
als brood, blijft sneeuw. Wind blaast de dwarrel

uit de straat. De zon koelt en de weg kiezelt zich
naar een einde. Alleen een hond dweilt de keien af,
keert weer ondanks de schoppen en de stenen.
Daarom, laat mij de kilte likken uit je hand.

Voor jou haal ik de splinters uit het licht.
Smelt mijn voet in je spoor. Wat is sneeuw
dan vlokken die samen wolken waren?
Laat al wat scherp is, dienen om tijd tot duur

te schaven, schilfers die nog krullen in de vlam
terwijl de as al waait en wij de stoppelvelden maaien.

Wat vooraf gaat

's Winters liet zij haar haar groeien
zoals de nachten, lang haar, wit
als ochtendgras met rijm. We zwegen
bij de kachel of dweilden de kamer.

Elk jaar ging ze vroeger slapen,
trok het dekbed trager rond haar dicht.
De maan die wolkjes sprokkelt
om zich te verstoppen.

En elke avond gleed hij bij haar
tussen de lakens, balsemde haar ogen,
sijpelde binnen langs mond en oor,
zocht strelend zijn weg
in haar uitgewiste gedachten.

Het begint altijd met kleine dingen, zei ze.
Met iets dat ontbreekt
zonder dat je het weet, als smaak aan water.

De wijzers van de klok kregen het benauwd.
Woorden bleven weg uit haar zinnen.
De hond vond geen mand in haar herinnering.

Wat vooraf gaat weet je pas later,
als je het huis niet meer uit moet
om je moeder te bezoeken.

1959

FRANK POLLET

Frank

Koffieklets in Pera Palas: het gebak
Blijkt zeer beklijvend en de praat is politiek,
In de Bosporus zijn de onderzeeërs zwijgzaam

Als een figurant, hij heeft een zwak
Voor deze luchtlijn in de republiek,
Hij was een stuitkind en zijn voornaam

Een voorspelling, hij draagt een zitvlak
Zonder vlees, en zijn agenda is een periodiek
Systeem. Nu en dan springt hij zelfs. Uit het rijm.

Wanneer wij praten

In deze kortsluiting herkennen wij elkaar:
Onze richting wordt bepaald door
Sterren en verwachting uitgesneden in ivoor.
Een spiegel vormt daarbij een handig accessoire.

Wanneer wij praten, confronteren wij onszelf
Met schaduw en musea waardoor elk verhaal
Complexer wordt dan onze moedertaal.
Wij worden erts dat niemand delft

Insomnia

En 's nachts drukt de lucht zwaarder
op mijn ogen. Het is altijd
te warm en te danig. En
het regent op de beesten.

Ik heb gezegd [tegen zo weinig oren als ik
kon] dat ik. Een televisie heb.
Te weinig grote boeken lees.
De plaasteren kop van Guido
Gezelle rood wil verven.
Wind en hagel wil verbieden.
Wilgentakjes steel. Alle dagen

er maar niet in slaag. Te
mijden wat te
veel de ogen open houdt, de luchten
zwaar en zwaarder maakt. De nachten

hevig nacht.

1959

MARC TRITSMANS

Leeg huis

In het donker blijf ik op de overloop
staan. Betast de belknop en fluister
hun naam. Zolang mijn vinger niet
drukt, het vertrouwde gestommel

dus niet hoeft te beginnen, niets
naderbij hoort te schuifelen, geen
zelfde woorden me zoals al die jaren
moeten begroeten. Zolang blijft alles

daar binnen in de warmte bewaard.
Ik weet precies hoe zij daar zitten
en praten. Ongestoord laat ik
hen verder bestaan.

Studie van de schaduw

spreek niet over de liefde of de dood
ook als je in de zon kijkt zie je niets
er zijn nu eenmaal woorden van te veel te groot
tracht te zien waar de schaduwen vallen

spreek dus over kamer tafel bed en tuin
waar het zich afspeelt, vertel verhalen
bij het spoor van kleine handen op
halve hoogte langs de muur

hoe van achter een kast een plots verrezen
kindertekening je hart met precisie doorboort
een verweerde voetbal uit een verre zomer
bijna ontilbaar uit de haag tevoorschijn valt

en op de achtergrond het aanzwellend
kraken van onzichtbare balken en schotten
laat ons hier dus maar wat zwijgend samen
zitten nu het langzaamaan donker wordt

Gebaren

Dat mijn overgrootvader op straat als groet
even de rand van zijn hoge hoed beroerde
en elke avond op de trap de kaarsvlam
met zijn hand tegen de tocht behoedde
terwijl zijn vrouw zo elegant haar lange
rokken ruisend over de treden tilde.

En hoe wij dag na dag met vergelijkbare
onachtzaamheid de gordijnen sluiten, een
bladzij van een boek omslaan, een fles
ontkurken. Tot ook al dit wereldwijde,
tot vervelenstoe herhaalde, geruisloos
verdwijnt in het museum van Vergeten Gebaren.

1959

YELLA ARNOUTS

Garderobe

Waar haar garderobe wat dingen vergaart:

een halsuitsnijding van een jurk
waarin een mond zocht en beet toen
lippen naar nekdons graaiden,

slipjes waarin aardig een hand,
een netkous waaruit een been gleed,
en een voile, als haar, dat even
langs nagloed in een oksel streek –

waar ze niet heeft gewoond

hangt ze haar kleren op, en het lichaam
niet, nee, het lichaam broeit
in het skelet van de gewoonte.

In memoriam patris

(F. A., 18.06.1934 -19.03.2000)

Maart is een vrouw is een moeilijk laken.
Misschien heeft u haar al te goed gekend:
haar vale strepen door de rekeningen,
haar valse streken in herinneringen.

Misschien heeft ze vaak naar u getaald,
in haar nachten van cement en mist,
van soms te veel, soms te weinig sentiment.

Heeft ze u nog tot kalmte aangemaand?
Heeft ze met een knipmes naar u uitgehaald?

Maart is een vrouw is een moeilijk laken.
Misschien wilde ze van geen talmen weten.
Misschien heeft ze het uit zorg bedacht,
ijs gelegd op uw broeierig hoofd, die nacht.

Voor T.J (Gdansk, 30/08/1969 - Antwerpen, 23/08/2015)

Ik ben begonnen.
Net als u ben ik begonnen.
Uit de volte van een man,
in de holte van een vrouw,
van stof zijn we verzonnen.

Net als u heb ik gedanst.
In de cadans van zinnen en gebaren.
In mijn naam vonkt nog Gdansk.
Uit ieders dans laaien we eender op.

Er is uw stad. Ze is van steen.
Ze doet alsof.
In haar boek ben ik een teek,
mijn naam, minder dan een apostrof.
En toch, ook zij, als wij, van stof.

Ongezien stierf ik hier wel duizend keer.
Ergens in uw nergens ging ik dood.
Dood ben ik wat ik altijd was.

Wij zijn van dans,
van vlees en bloed verzonnen.
Wij zijn uit laaiend stof gemaakt.

Het is nu tijd.
Strooit u me uit in zingend gras
opdat ik zing:

ik ben begonnen.

1960

BERNARD DEWULF

Hij

Zij is mijn feit en mijn droom.
Voor het feit boet ik,
op de droom staat de straf van de eindeloze dode dagen.

Het mooiste waren alle aanrakingen, alle feiten, alle daden.
En ik ontken niets.
En ik erken alles.
Het is allemaal waar.
En het enige wat ik wil bewaren, is ons.

Ik pleit schuldig.
Aan de schoonheid.
Alle ware schoonheid is schuldig.

Ik pleit schuldig.
Aan ons paradijs.
Zoals bekend is dat de schuld van alles.

Ik pleit schuldig.
Aan onze onontkoombaarheid.
Wij waren niet te vermijden.

Zij ligt op een dag in het gras.
Daar begint alles, daar eindigt alles.
Alle gras is een laken.

Zij

Wat zou ik anders moeten vertellen dan ons verhaal?

De boeken zwijgen.

De dagen lijken op elkaar.

Alleen mijn gezicht verandert.

En mijn kont.

En de tieten natuurlijk.

Die zijn het ergste, vind ik.

Ik had er zulke mooie.

Stevige, staande tietjes.

Van stalagmiet tot stalactiet, zegt mijn vriendin altijd. Ha.

Niet dat ik geen leven heb.

Ik heb niets tekort.

Maar het komt gewoon altijd terug.

Het houdt niet op.

Man 1

Ik wil u helpen, maar niet met uw dood.
Als het leven niet helpt, dan faal ik.
Dan falen wij allemaal.
Ik kan u niet dumpen.
Als een vuilniszak op een belt.

Ik kan u niet achterlaten
als een matras in een container.
Begrijpt u dat?
Niemand kan iemand afdanken.
Alsof hij hem helpt.

Wie denken wij dat we zijn?
Om iemand niet meer te beloven
dat we in hem geloven?
Zo mogen wij niet worden.

We denken dat we genadig zijn.
Dat we iemand verlossen uit zijn lijden.
Bevrijden uit zijn leven.
Door hem te bezorgen aan de dood.
Genadelozer kunnen we niet worden.

Genade is een glinstering van de hoop.
In elke waanzin, in ieder lot,
In alle vreselijke toeval
Dwaalt ergens nog een licht.
Daar moeten wij naar kijken.

[...]

[...]

Die mogen wij niet uit het oog verliezen.
Zoals een nachtelijk rijder
de witte strepen op zijn weg.
Zodra hij ze niet meer ziet
komt hij niet meer thuis.

Begrijpt u dat?
Ik kan u niet thuis brengen.
Ik kan u ook niet achterlaten.
Ik wil die strepen zijn.
Ze brengen u terug.
Ze lopen met u mee.
Soms raken ze u aan.
Waar er nog een licht toeschijnt.
Daar moet u zijn.

1960

PETER HOLVOET-HANSSEN

Gedicht voor Vogel Kenny

ik zie bijen op je mantel
zondag ijs met chocola

ik leer peinzen en niet denken
vlieg je maanmanwoorden na

kleiner als de zon daar scheer je
hoger, hoger dan de ra

roomijswit de sterren op je
mantel 's nachts van chocola

Albion

wie ziet me
 de merel in de doornstruik
wie hoort me
 het zilver van de appelboom
wie verstaat me
 ja jij klein varkentje

ketelspreuk voor het kringelbeekje
dat midzomert door mijn hoofd
de hazelaar van mijn verzen
de blauwe steen van de nacht
ik wrijf de woorden in op je flank
groot paard hop en hoog

scharnier door de dikke wolken
glans en dans bij de zeehondenrots
met je manen van zeeschuim
toppen in een eindeloze knoop

het altaar heeft geen afspraak meer
met hertenooft laat staan de maan
een bard slaat braafjes op de maat
Grauwtje Grauwtje wat balk je daar
'speer raak het twijgje niet
moeder spuw de spiegel schoon'

graaf de kuil diep breek mij in stukken
rode reus laat groeien het gras
gooi mij in het glinsterwater
en jij mijn Witoor huiswaarts nu

Wolk van de Zwarte God

het regent op Watou
in de verte roept een pauw
'Claus! Claus!'
en iedereen is moe

het blaft en het waait
stap over de stormgrens
een man in pyjama
loopt zijn voordeur achterna

dan zwaluwt de kerk
hier drinkt Gerrit op de hoek
daar zinkt Eddy in het gras
gedichten doe de luiken toe

zing van het korreltje zand
en beviel dit dodenland
hop dans duivencirkels tien
de weg is anders dan voorzien

1960

PETER THEUNYNCK

Vader

Een boom van een man is mijn vader.
Een boom van wortels en loof.
Takken vol bloeiende vogels.
Een bast rondom liefde en hoop.

Een leven lang groeien en schieten.
Het zomerde steeds in zijn hoofd.
Een hunker naar hoger en dieper.
Het zong er 'de heer zij geloofd'.

Al is hij verweerd en verbogen,
geknot en geplaagd door de wind.
Al wankelt hij over zijn wegels
oud aan de hand van een kind.

Binnen in hem blijft het lente en licht.
Er zit iets in hem dat niet sterft.
Steeds wil het open. Nooit gaat het
dicht. Dat heb ik van hem geërfd.

Verlies

We woonden in een kathedraal
met driehonderd lantaarns.
Overgordijnen hadden we niet.
We hadden werk en een kind.

Van liefde wisten we niets
dan het prille begin. We bestonden
uit vouwstoel en klaptafel,
verlangen naar elders en meer.

Wij zouden worden.
Daar schaafden we aan
van 's morgens tot 's avonds
in het licht van lantaarns.

Onder de kastanjabomen
bloede de zandbak
helemaal open. Daarin speelde
iets onnoemelijk lief en klein.

We beseften toen niet
de razende vaart die het neemt.
Tijd werd wijzer. Niet wij.
Daar leerden we lastig mee leven.

We woonden in een kathedraal
met driehonderd lantaarns.
Overgordijnen hadden we niet.
We hadden werk en een kind.

Slaap

Ze zal vannacht weer niet slapen.
Haar hoofd zit te vol.
Ze krijgt het nooit leeg.

Vijftig jaar heeft zij haast
en spoed met lijstjes gevoed
die lang nog niet allemaal afgevinkt zijn.

De gang van de wereld, dochtergeluk,
sterfelijkheid, feestelijkheden:
alles verloopt niet volgens plan.

Niemand zegt haar: hier is het schrift.
Schrijf jij de toekomstige tijd.
Hij eet uit je hand.

Ze zal vannacht weer niet slapen.
Haar hart klopt te onregelmatig.
Haar hersenen lopen van stapel.

Ze zal weer niet slapen.
Ze zal liggen draaien.
En ik draai van lieverlee mee.

Mijn grootste geluk is het langzame uur
vlak tegen de ochtend. Mijn grootste geluk
is haar slaap. Mijn slepende ziekte van haar.

1960

ERIK SPINOY

Wat vangt men met een vloer van puur cement nog aan,
ook als hij fraaie bloempotrode bloemmotieven draagt?
Na jaren vacuümbestaan kan likken pas ontstaan
aan deze langverhoopte, ingebroken zool, zoals
het licht er blinkt dankzij een vlies van vet alleen.

Wanneer de reuk van vocht, complexe schimmels
op behang en steen zich om de leden in katoen
en watergroen terlenka (naar de schijn verluidt)
voorgoed onsterfelijk maakt, resteert geen keuken
in het huis – geen roestvrij stalen kraan die
naar de aangekoekte spoelbak mikt en geen
stilzwijgende propeller in de ruit waaraan
geen werkelijk azuur is vastgekleefd.

Zoals een holte zuigen kan, zo zuigt op deze plek
nog allerminst het keldergat. Een donker watervlak
waarvoor een pan van aangetast email tot stoornis dient
vangt het namiddaglicht als in een zuigelingenooch
maar werpt geen blik. Niets zal empathisch of voorspelbaar
kunnen zijn. Verschijnt de vreemdeling, de gast.
Uw eigenste jodin, verstoken in uw achterhuis.

Na uren leidt een rechte weg
uit deze vormloos uitgezette wereldstad

en sleept zich naar een zuurstofarm plateau.

Zuidwaarts denderen trucks met aardappels
noordwaarts koersen ze geledigd terug.

De bus houdt in een wolkbreuk dampend stil
bij poncho's in olijfgroen.

De bus ramt een zeemlederbruine hond
die tollend in de berm belandt.

Die avond valt op het plein met duiven
ruijterstandbeeld koloniale kerk en hoedenzaak
uit koude ijle lucht opnieuw veel regen:

schemer waarin als een lichtsnoer gloeien
de limoenen op de rug van venters.

Met mijn zuiderse looks

Apollinaire, in *Calligrammes*:

Honden blaften naar de verre grenzen.
Heen ging ik met een leger in mijn borst
al slingerend en zich ordenend voor de slag
het leven voor het laatst begroetend

denkend aan het vredige Francorchamps: zwarte wouden
rode bronnen met hun ijzerhoudend water.

Viraal kan werkelijk om het even wat gaan.

Ryan Gosling can drive me all night
Ryan Gosling can drive me all night
Ryan Gosling can drive me all night

pulseert een opdruk in de T-shirtshop

Wild gistend deeg van brood: zo ligt de dood hier copieus
en zwelt.

Kurkdroge huid glanst heldergeel.

Wat wil die vlek zo zwart in het aangezicht?

1962

HILDE PINNOO

marine

lief mij, vroegen haar handen,
en hij liefde haar als nooit, als
meer dan ooit – altijd opnieuw
op zoek naar haar zachtste kant

en zijde – hij was een wolk die zich
regende in volle zee, haar weerstand
geselde tot schuim – en zij
die kolkte en bruiste, het ruime sop

tot de laatste druppel dronk – haar
blauw vermengd met al zijn tinten
grijs, haar schoot einderwijd gespreid –

lief mij, was zijn laatste ademtocht
en zij liefde hem als ooit, toen
nooit nog niet was aangespoeld

Ensor & Bosch

Met honderden was ik, een stoet van straten
langs niet meer kunnen zwijgen, langs wolken
die volmaakt kleurden bij je gesloten ogen.
Op een plek tussen de bomen ben ik blijven

staan, met al mijn gezichten naar je
verdwijnpunt, al mijn handen verscholen
achter ruggen of rustend op schouders. Iemand
veegde wat woorden in een put, ze vielen

met doffe slagen op het hout. Daarna
was er alleen de wind en ook hem kon ik niet
verstaan, met al mijn oren die nog vol waren
van wat ik je wou zeggen, die donderdag.

Het moest een dag zijn met Ensor en Bosch
en paden die jij weer recht zou praten.
Donderdag is niet gekomen. Mijn paden gaan
zoals ze zijn, in een stoet langs kromme straten.

Zoon

Als hij zucht, vallen de steden. Eén
ademstoot en wolken trekken samen,
barensklare buiken. Zoek niet waar
de regen vandaan komt, hij maakt hem

uit handenvol niets, gooit hem over
schouwen en brandende wouden. Tot
de modder zijn huis in stroomt, zijn stoelen
besmeurt, geknakte maïsstocken achterlaat

op zijn handgeknoopt karpert. Tot hij ziet
hoe zijn vrouw de straat uit waadt, het kind
op haar arm, geen blik achterom. Hij breekt,
de laatste dam, en angst zet werelddelen blank.

Vliegtuigen, schreeuwt hij, en onderzeeërs!
Dat ze de hemel vernielen en de laatste
resten twijfel en vooral : dat ze zoeken
naar een zoon die niet op zijn vader lijkt.

1964

PHILIP HOORNE

Banalen

Tussen de zalm en de kabeljauw zocht ik
naar diepgevroren bananen. Een winkeljuffrouw
verwees me naar de afdeling groente en fruit.

Ben je nu helemaal, dacht ik, maar zei:
weet u dan niet, mevrouw, dat de banaan familie is
van de garnaal? Bananen verlieten het water
vele miljoenen jaren geleden, trokken landinwaarts
de wouden in. Door de jaren heen ontwikkelden ze
hun groene schutkleur die hen beschermt
tegen potentiële vijanden zoals...

De juffrouw luisterde vol interesse en stapte in mijn dromen.
Met haar ogen spoorde ze me aan verder te gaan,
ik was niet meer in te tomen en hoorde mezelf nog zeggen
dat bananen het best gedijen als trossen, in bomen.

Drie weken later werden we vrouw en man,
we zijn gelukkig en werken hard aan ons plan.
Binnenkort trekken we naar het zuiden om
ze te temmen, en als alles een beetje meezit
kunnen bananen weldra weer zwemmen.

Vogeltje

Een vogeltje overreden,
over een vogeltje gereden.
Het zat daar midden op de weg
wat lam in kop en leden
en deed niet wat vogeltjes doen
als een auto komt aangereden.

Achteruit in de spiegel stoof het op,
nieuwe avonturen in 't verschiet.
Hoera, het leefde, want
dooie vogeltjes vliegen niet.

Alsof de streling van mijn chassis
het weer tot leven had gewekt
met vleugeltjes aan elke zij.

Dit dringend eens herhalen
met een hond en God
met mij.

Slotpleidooi

Ik groeide op in een huis en wereld
waar welzijn met welvaart werd verward.
Mijn ouders waren kinderen van hun tijd
die meenden dat je met eten, kleren en
te weinig zakgeld een kind kon kweken.
De dingen die er echt toe deden zoals teder-
en genegenheid waren niet aan hen besteed.

Doe ik het beter?
Ik denk van wel, vrees van niet, overspeel
mijn hand, want twee koppen meerder
dan mijn vader en schijnbaar gezegend met zoveel
meer verstand, is ook mijn inbreng nihil
en weiger ik alle verantwoordelijkheid
voor wat ik doe en deed.

Edelachtbare, er is geen goed, er is geen kwaad,
dat zou u toch moeten weten, het spijt me zeer.
Geef mij het voordeel van de twijfel,
ik ben een exponent van de erfelijkheidsleer.

1966

DIMITRI CASTELEYN

Neust

Jij mag mij betasten, aan mij ruiken,
sporen achterlaten, in mij huizen,

naar mij kijken in welke stand ook,
fleurig kleuren in mijn tuin vol confituur.

Kom tegemoet met jouw aura,
proef mijn vel en luister goed:

wij zullen van mekaar houden
als van de geur van net gekochte kleren.

Trui mij uit en trui jou aan, snuif mij
en wind jou op, en vergeet niet jaren later,

wanneer je me nog eens opent,
dat ik minder zal geuren dan vandaag

maar beter, naar jou, en dat ik me
zal blijven spreiden voor jou

en je zal blijven ontvangen,
omgekeerd dan wel en met andere zinnen.

Zondags trio

Een zondagse fietser,
een kind spelend met een rups
en de man van één straat verder.

De fietser blijft fietsen,
het kind spelen met de vlinder
de man de man.
Maar altijd verder weg
altijd minder zondag.

Waar woorden wegen

Ik wandel de kamer binnen:
pantoffels, pralines, druiven,
een bed en plots vader.

Een knipoog, even
lachen we naar elkaar
en zwijgen.

Dat het sneeuwde buiten.
Dat het nu maar snel
zo koud niet meer moest zijn.

1966

PAUL DEMETS

Herlees

Doe ze toch eens dicht. Wandel de stad in,
ontraadsel het gebladerte langs de kaai.
Daar ontvouwen zich fietsen en kabbelen
de huizen. De duiven tippelen en stippelen

vlekken uit op leuning en vensterbanken.
Daal af naar de laagste trede die je uitnodigt
onder water. Alles zie je weerspiegeld
in dit oppervlak. Lees het zwart, de diepdruk

van de dag, bevlekt door de vele vingers
die het aanraakten. De lucht vult zich
met tranen om ons hier, die schoonheid
trachten te vatten op papier. Neem weer

plaats achter glas, herlees de dag en haal
buiten binnen. Zie hoe de zon nu met haar
vingers schuift over de pagina's. Een boot.
Zijn schaduw een vingernagel die in het water krast.

Voor de Kunstenbibliotheek in Gent en haar lezers

Hotel mezelf

Laat mij moe zijn vandaag. Mijn intrek nemen in hotel mezelf.
Een ander bestellen bij de receptie. Niemand aan de lijn.
Horen hoe water haren streelt en huid in de kamer

naast de mijne, langs de tegels, door de muur heen
sijpelend in mijn oren, drappend in mijn hoofd.
Zien hoe de Japanse kerselaar onder het raam in duizend

bloesems valt. Ochtendlichtgeweld. Dan weer liggen.
Het kussen weghalen, de lakens van me afslaan
en slapend in mijn slapeloosheid, wakend in de waakvlam

om me heen kijken. Zo bloot lig ik. Het bed een ijsvlakte
waaronder ik naar adem hap. Laat mij moe zijn.
Weten dat een verdieping lager lichamen met elkaar

vergaderen, koffie en thee kringen maken op de tafels.
Hoe hun gedachten ontsnappen, luchtballen blazend
als ze spreken. Al even verstijfde vissen in de vijver.

Laat ze hun hoofden bij elkaar steken. Ik wil
de blanco naam zijn in het verslag. Laat mij moe zijn.
Roerloos onder water blijven en lang, langer nog

aan mezelf ontbreken. Dit is mijn durende dag.

Kano

Een omtrek maakt helder. Met trage slagen je tempo
bewaren. De oever schuift op terwijl je door het water
wordt gedragen. Alles zit in je de wereld heeft een grens
grasvlakken oevers wolken die het oppervlak bevolken.

Je suist over de Leie. Elk woord heb je achtergelaten.
Je wil geen vaste grond. Je lichaam helt voorover. Dieren
staan plomp in de weiden en gaan in je beweging verloren.
Je houdt je als een vis schuil tussen de lissen en stolt

in je vorm van een man op het water. Je zinkt in jezelf
in de tijd en vindt oeverloos van dit landschap de bodem.
Hoe donker het in je kan zijn. Het kijken pijn die niet
wijkt. Als je aanmeert, zijn je voeten van slijk.

Bij 'Aan de oude Leie' (1968) van Raoul De Keyser, Museum van Deinze en de Leiestreek

1966

PETER GHYSSAERT

Orlandus Lassus

Ik lag vannacht te dromen van het graf,
die put waarin het bloed verzegeld wordt.
Toen werd ik, in de diepte neergestort,
tot lijk gekoeld, als een gepaste straf.
Gestorvenen in licht opwaartse draf
-de wachttijd op hun zielenheil bekort-
stegen mijn zinken langs. Ik, meer verdord
dan welke dode, raakte verder af,
vertraagde toch en lag dan eindelijk stil.
Het zingen van een koor, tien mijlen hoog,
verving mijn adem en mijn dode wil
en legde mijn vertwijfeling weer droog.
Ik steeg. Toen liet muziek –ik was al hoog-
mijn lichaam los, verzwakte en viel stil.

De slaper

De slaper ligt te slapen
tussen het opkomend getij en de vloedlijn
waar het zand donker is
van de herinnering aan water,

zijn haar in het patroon
van de laatste golf
achter zijn hoofd gelegd.

De slaper droomt, en droomt bijvoorbeeld:
krabben zijn obscene dieren, want
ze lopen zijwaarts. Zijwaarts, terwijl
anderen als door een tunnel
voorwaarts moeten
en slechts kunnen.

Maar de slaper neemt het woord obscene
niet in de mond. Hij droomt het
tot het als een zandkasteel uiteenvalt.

Plotselinge onlust van de hemel,
een drom van sleutelbloemen
in het achterland
deren de slaper niet
die jong is, fris. En water

kruipt zijn haar weer in en maakt
het levend, als spelende,
naakte wezens zijn de slierten,
donker om zijn zwevende gezicht
dat straalt: een vroege maan
zinkt diep het water in.

Sneeuwboekhouding

Mijn ouders zitten voor het donkerblauwe raam
van weer een onbestemde winter, en
ik denk, laat ze daar zitten; sneeuw,
dat wemelen genezend als tinctuur
tot aan het koude glas gebracht, zij schrikken
daarvan niet, het tellen is een vrede,
alles wat vertraagd valt neemt hun zacht
en één voor één gedachten af.

Zó doen zij boekhouding in smalle
witte velden voor hun ogen.

Als het straks gaat dooien heb ik dit gedicht
met daarin al de vlokken die ze moeten tellen,
nagemaakt; hun ogen zullen
zonder onderscheid de woorden zien
die telkens worden opgeschud, een reis
die hier beneden zeker maar toch altijd anders
afloopt. Zo beweeg ik nu voor u
dit Lourdes onder een stolp; mijn schrijven
is bewegen is gebed; mijn sneeuw kan
telkens door vijandig water zinken
en bruusk van de grond opstijgen. Straks
wanneer mijn ouders zich ontgoocheld van
het raam wegdraaien mogen zij
in deze kleine chaos binnen, eeuwig
in beweging haperend, maar nu
is dit gedicht voor u, de warme grot
in 't midden is voor u –van alle kanten
sneeuwt het, wens ik, op u in;
aan vederlichte last ontkomt u niet.
Tenzij iemand van boven af begint.

1968

PAUL BOGAERT

Niemand gelooft dat
van mijn losbandige kant.
Ik ben met een dagboek begonnen.

Het moet niet zozeer alle dagen
doorwrocht en ingedikt.
Het kan ook à la
de ingevlogen lul
die jijt en jout, twee ideeën spuit en wegkomt met een praatje.

Ik noteer alles
met een zekere schroom,
denk rasp, denk donker hok
met daarin zo'n gedrocht dat opstandig,
nat van pis, jankt en krabt
met het oog op een uitloop,
met het oog op een bries in de flanken,
een mama of papa die op schaafwonden blaast.

STIL

Gij aarzelt niet als ge wat zegt
en gij lijkt sprekend als ge zwijgt
op iemand die het beter weet.
Maar nu er nog wat braaksel hangt
als woorden aan uw lippen,
aan uw open mond, nu krijgt
gij het niet uitgelekt, niet uitgelegd.

Trager moet gij leren inhaleren
als ik uw natte lippen kus,
uw tong van kippenvel.
De huig moet nu geparfumeerd:
gij moet de opening van de verstuiver
in de mondholte houden en drukken
en slikken, niet stikken.

[...]

Het moederhart heeft oren die nooit slapen!
Ik bedoel
dat moederhart dat van trampolinstof
en zeemleer is gemaakt.
Wie het moederhart kopieert
en op de kopie een etmaal kauwt, krijgt een
onberekenbaar gewicht. Wie de kopie hakt, in de pan bakt,
krijgt enorm veel
witte rook en alle geuren tot nu toe terug.
Maakt men van het moederhart
de haakjes los, dan popt het, zwelt het,
wordt het groot, te groot, onhandelbaar,
een opgevouwen tent, die zich
verdrievierdubbelt tot een zeppelin, die zich dan, losgeslagen,
tot nog iets extremers strekt, en zo een schaduw geeft, een schaduw
die kinderen persoonlijk hoort, geruisloos volgt.

[...]

1971

JOOST DECORTE

de weg (4)

Zo zal het zijn als ik mijn moeder mis. Stof dat niet wil liggen,
Een bijziendheid die bedriegt en het herbergzame samendringt
Rond dingen die we verordend hadden vroeger te verdwijnen.

Weerstand heeft de weemoed van de horren.

Een flinterdun stramien van tijd doorzeeft de zomers:
Netelbrand, geslepen glaswerk en van haar stem de ondertonen
Schikken zich tot een schema van verwant geluk,
Warmte,

Vanwaar de naderende beet:
Wie dit beeld kan samenbrengen in één dag, één lichaam ontbreekt
Telkens in een ander licht.

Het is een sneeuwen dat de winter weigert en teder
Dat het eerder in het later zinkt.
Zo slaapt mijn vrouw soms in de armen van mijn kind.

de weg (12)

Zo zal het zijn als ik mijn vader mis.
De wilg zet zijn drakars op het water en scheept de namen in
Losgewrikt uit hun verbintenis.

Zwartwild stroopt de akkers af,
Onder keien blijft het ongedierte voorwereldlijk stil
Als ik stalziek

Nieuwe banden smeed met oud gerief.
Hand in hand, aan de getijdenrand van het geheugen
Vinden we mandenvol bosbes, zeester en goud dat ik versleep

Naar dit terrein van golfplaat en blik, waar ganzen grazen,
De dagen sneller gaan,
Mijn roem in de schaduw van de tuinen tanend is.

Hand en heup dragen zich te barsten en hoe
Kom ik terug op de weg die zich hem herinnert?

de weg (13)

Genoeg.

Ik ben niet meer thuis in dit gedicht. Ver voorbij mijn hand
Weeft de herfstspanner zijn mantel van mist, mos glazuurt het hout
En ligt als een wapenspreuk te blinken.

Onder mijn armen schuiven dromen door:
Gekarperd water, zongevlekte vis, wereldkaarten van het mezenei.

En wij? We praten ons het schuim op de mond,
Wisselen versprekingen uit, verdelen 's avonds aan vuile tafels buit
En tellen de verliezen.

Dan de slaapbeweging van het graan, haar woordloze deviezen:
Dwing de stilte tot de rand,

De weg geneest de afstand.

1972

JAN GEERTS

Merel

op een dag zo licht en zo hoog
aan de hemel dat je denkt, er is
geen reden om binnen te blijven
en te gaan twijfelen, tekent
met een droge tik van de tijd
een ster in het venster de
helderst denkbare nacht
en een merel in het gras
een vogel voor de kat

plots zit er een barst in ons
geheugenverlies, het huis waarin
wij verloren gewoond waren, keert
terug in zichzelf als een gedachte
in een mens en is nog slechts
een voornemen, een open plek
waar nog een deur in moet
zodat buiten een lied kan klinken
waar het later zal bloeden

Loenhout

vrijheid is de naam van mijn geboortestraat
huis heet mijn moeder, open staan haar muren
nog altijd stroom ik het leven in, de dood uit

mijn vader sneed mij van het wilgenhout
dat zich over de beek aa boog, taal begon
te stromen, adem, zei mijn vader en nog

elke dag bouwt adem een nest, in mijn borst
woont de lucht en keren de zwaluwen
jaar na jaar terug, geboren ben ik al lang

niet meer, de tuin die de lakens in de zomer
droog zong is oud geworden, het dorp
dat de wereld klein was is nog een vuist groot

wanneer ik van steeds verdere reizen terugkeer
is het winter en eet mijn vader als een schichtig
reeënjong uit mijn hand, ik vertel hem waar ik ben

geweest, de handen van mijn moeder zwijgen
en verdwijnen steeds meer in de schoot
waarin ook ik ooit zal verdwijnen

ik ben moe, zeg je
ik leg mijn oor op je borst

je hart gonst, je adem broedt
de tijd is een leeg ei

de zon reist haar dag
langs de muren

buiten spelen de kinderen
die we nog kennen van vroeger

en is het een zomer
waar geen einde aan lijkt te komen

ik zoek de juiste woorden
maar geraak niet verder

dan je naam, misschien, zeg je
zijn het de woorden die ons zoeken

en zijn wij onzichtbaar, kijk, hoe
zeldzaam de wereld geworden is

laten we niet verloren gaan
en broodnodig zijn

ik omhels jou, jij omhelst mij
met de weinige armen

die we nog hebben
omhelzen we elkaar

1972

MICHAËL VANDEBRIL

Verloren paradijs

toen ik hier wegging had ik alles
maar nu kom ik met lege handen

naar deze aardkloot van afval en glas
geen vissen geen vogels enkel stilte

die elk oor verdooft onze verlaten
huizen staan te blinken in de helle zon

op deze plek spleten wij de vrucht
en aten ons vol weldadige warmte

toen hoorden wij een stem van bliksem
en verstopten ons waar bedelaars

en zwervers zich verschuilen vuil
en onbeschermd tegen het vlammen

geweld dat als een zondige wolk
in onze volnaakte lichamen sluipt

toen ik hier vertrok had ik alles
en aan u toon ik mijn lege handen

Hoogte

de weg is donker
als kornoeljesgangen

met vruchten van het hardste
hout het zicht verblind

door dat ene zwellende punt
van licht wat je daar wacht?

je weet het niet maar het is
warm en voedzaam als dooier

dus recht uw rug en ruik
al boter en vaarzen en maagden

kijk naar de hemel en tel
de sterren die als kinderen

schitteren op uw land
stijg op en onthoud

hoogte is de plaats
het dichtste bij de grond

De flaneur

in het midden van de straat
bedrijf je ongezien de liefde

met jezelf je glijdt het uniform
van een dichter in dat zwarte pantser

dat elke zon opzuigt
de vrouw is vertrokken

en je liep haar niet achterna
je fotografeert de verlopen huizen

die haar verduisteren
je stijve leden worden glazig

van beton ze raken nauwelijks
de grond je zoekt geen doel

je loopt door de woestijn
die overblijft en proeft

elke zandkorrel met de belofte
van aanwezigheid

alle straten zijn dezelfde
en de stad is je woud je gids

om verloren te lopen
en het laat je allemaal

gewoonweg koud

1974

INGE BRAECKMAN

Huid van satijn wanneer ik
naar u kijk. Lichtval zonder

anekdote. Een voile op
ten overvloede

verwilderde bossen, toppen
in het spectrum van dit

landschap. Als een cocktailglas
of champagne zonder

metaforen. De terrasdeur
zuiders gericht. Ik bemerk het

zilver op uw ooglid. U,
de lijnen van mijn

jaar. Want ik lig dicht
tegen uw tenen aan. Zacht

als een diepe zo vertrouwde
ocean. Vijf pimpelmezen

pikken nu van taal. Als
kersen op een zomerschaal.

Streel met zachte vingers. Zodat leed
oplost als duizend spreeuwen die

bij valavond
in een winterse klimop slapengaan. Woorden
mogen nooit beven.

Gedachten geen vrees voor
geweerschoten kennen
wanneer Twitter, Diaspora
en vContact

angst als korrels de ruimte in
zaaien, zich een autobom wanen.
Alledaagsheid

is een steeds weerkerende onzichtbare bloem,
tastbaar in de geur van koffie of
als vergeten
kruimels op een krant gelegd. Weids

als de stilte
aan de rand van het heelal.

Rome, hoe kan het anders,
plek van palmen en jasmijn,
waar twee papegaaien over mijn
hoofd in Villa Borghese scheren,
onder luid gekrijs op zoek naar
iets van nachtelijke rust. En plots
ontwaak ik hier aan uw lippen,
aan die zijde van de tijd waar het licht
een evidentie is, zoals ademen, het verbond
tussen ons bekrachtigd wordt, ons rijk
alleen maar versterkt. Ook hier
de prikkel en de rust. De klokken
uitbundiger dan ooit. (Het Vaticaan bidt
in een hels wit licht. Verblind.) U wordt
in mijn ogen geboren. Als een halsketting
van verlangen. Vlammen van begeerte,
waarin u tot stilstand komt. De kreken
heffen het koor aan. Want we liggen
in de golfslag van uren, van woorden,
van beelden, onze lichamen en gedachten.
Guller dan de zon, een onversaagde weg
waarin ik me nestel. U doorwaadt me
als een rivier, een weide, een roetsjbaan
ook, verwilderd en begerig bij dageraad,
bleek en langzaam te middernacht. Op uw
blote tenen van stilte, en met vertakkingen
vol muziek. Wij zijn één wereld voor elkaar,
ook parallel.

1974

TOM VAN DE VOORDE

Een droom in de bergen

Ik spreid een mat
en draai ruggelings
de minuten terug

Zonder tekort aan verbeelding
hou ik de wolk voor een haas
laat thuis een telefoon rinkelen

Mijn herder vraagt Waarom
ben je er nu pas? Zag je dan niet
hoe alles wakker werd
met de bouw van een vleugel-
lamme wieg?

Schraap het
groen van de heuvels
zeef het
zand en plant
tersluiks een boom

In een geritselde gedachte
sla ik een tent op
en deel mijn proviand

We zijn het eens geraakt
over het ras van onze huisdieren

Niemand vraagt me waar je bent

Als de stem die ik niet herken
maar goed kan nabootsen

mij belt, misschien tien jaar
of langer voor ik sterf

zegt dat we niet dood mogen gaan
hoewel er iemand anders sterft

denk ik aan het loeiend spook
dat een van ons verbergt

Russisch sprookje

Een kozak klimt in een boom
vol peren, vangt een paar beren,

desnoods een vis, de grootste dan,
en legt er zich onder, als man

met macht, onmiskenbare kracht,
met orde, tucht en discipline

‘Dag Naakte Jager, met bloedeigen hoed,
begeertegeel van Olga in haar Wolga,

Het grasvolk eert de roebel niet
zolang u breiwerk in een kerk verbiedt’

‘Ach moedertje, wees niet dom
maar behoed ons voor dat hoerenjong

Wat baat vrijheid immers zonder
branie meer dan bombarie?

Na een dag vol woede
glanst als zwetend wild de roede;

want na de jacht is niets zo mild
als hagel glimmend op een vacht’

1975

MAX TEMMERMAN

Halverwege

Het regende oude wijven toen ik vannacht strandde
halverwege Antwerpen en zijn brokkelige rand.
Op de pechstrook van een viaduct zocht ik
mijn toevlucht tot de FM-band. The Jazz Messengers
beukten syncopisch de nacht aan flarden
en lijmden de brokken met hun ogen dicht.

Ik hoorde hoe een minister-penningmeester
de beslissingen verdedigde waarvan hij beweerde
dat ze nog niet waren genomen en *dat het hard regende*,
aldus een presentator, terwijl ik net niet wegdreef
in het decor, onbenullig als iets analoogs.

Een affakkelende vlam in de haven zette kilometers
in het rond zelfs de regen in lichterlaaie.

Toen ik thuiskwam, zag ik dit: iemand sliep
en in alle kamers brandde licht. (In het Frans
heet een vuurtoren *un phare*, schoon Vlaams is dat
voor de grote lichten van mijn wagen waarin onze kater
steevast pleegt op te dagen. Als een huisbewaarder
van bont staat hij elke nacht op wacht.)

Soms loop ik in het donker de tuin in,
tussen bomen en struiken op zoek naar wat ik had.
Soms ook koester ik in het adresboek van mijn gsm
de namen van mensen die ik niet meer ken.

Vuurvast

Ik mag niet vergeten hoe we 's nachts herten zagen
passeren als infrarode schimmen. Hoe legioenen
kikkers kwaakten en roofvogels blind voor zich uit staarden.

De lucht en de afgemeten kleuren in de smalle gangen
van oude hotels. De terugkeer ook, glorieus,
van het kamerbreed tapijt.

Noteren we van Matisse de kleuren.
Hanteren we van Delaunay het perspectief.

En altijd het gelijk van de thuisblijver.
Het opdrogen van de dag op de bodem van de nacht.

Westminster met zijn dichters op een kluit,
de exacte wetenschappers op een rij,
koningen in hun graf en de onbekende soldaat op wacht.

Een nieuwsanker verdween van het scherm,
een schrijver stierf en een wielrenner ging met pensioen.

Ik deed niets van de hand en omringde me
met vuurvaste koffers vol tijd die in onbruik was geraakt.

Gedenken we de vaders en de moeders. De regen
met bakken uit de hemel en het aardgas als middeleeuwse
scherven in ondergrondse lagen opgeslagen.
De wapens. De menselijke resten.

Weerhoud me

Blijf mij komen. Het is zomer.
Het is altijd wat. Tot aan het einde
van de straat hangt het wasgoed
in hete dromen te drogen.

Naar mij toe. Weerhoud me.
Ik: brallerig en bij elkaar geharkt
als het manifest van een luie futurist.
Houd mijn lippen op elkaar.

In mijn plaats, spreek.
Verwond me met het schateren
van je lach. Toon mijn handen
hoe ze moeten liggen.

Stoot mij af. Vergeet de seizoenen
die met ons aan de haal gingen.
De nachten die we zorgeloos.
De dagen voor en na.

1976

ELS MOORS

ik ben de tuinman met een alibi
en een paars skipak
ik onderhoud het terrein
waarop de ballen worden geslagen
en op het uiteinde
waar het balletje valt
ligt meestal het lijk

in een glazen tickethuis verkoop ik ijs
aan de bezoekers
tot ik een boom ben
die door de bliksem wordt getroffen
en een veld rond zich verzameld heeft

's ochtends ga ik met koude voeten de straat op
aan mijn hand de oranje plastic mand
waarmee de melk wordt binnengehaald

ik ga niet over één nacht ijs

als ik mijn benen spreid
doe ik alsof het vleugels zijn

ik gedooft dat ik werd geschapen
en raak me aan ik ben een en al
zeenemoon

een koude wind komt van over
de bergen het regent al dagen
en er is geen beterschap in zicht

iedereen houdt de lippen
op elkaar in ijzig zwijgen
en de wijzer van de teller
flirt voortdurend met het nulpunt

als ik spreek dan enkel nog
met moordenaars en dieven
die zich verschansen als
bedoeïenen in de woestijn

mijn eenzame spraak
is kuis als het water van
een oceaan maar dan van
voor hij door de wereld
als stortplaats werd gebruikt

aan de wilde wateren van de carwash
staat de danser van het vege teken
met een mond vol geeuwhonger
te wachten op de oerknal

als een stervende schildpad
het luchtruim doorklieft
vliegt een vlinder in milde wind
op tranen gestookt

licht alles wat bleek is
de witte hielen tevergeefs
de door een man gescandeerde
vrijheid van een koerende duif

tevergeefs de stropers van honing aan de lippen
van verwilderde bloemen
met volle wangen wuift eerstdaags
de winst de grote papiervanger

gooit de zon naar de zon
de maan naar de maan
en de laatste mens

naar de laatste stuiterende ster

Het vuil op ons gezicht

Misschien moeten we weggaan, ver weg
om redenen die er mogelijk geen zijn

Misschien heeft het nut en zijn wij
niet langer kruisende degenen aan een klok
jij de kleine baat, ik de grote last

Voor je het vraagt, ik weet het ook niet
ik weet steeds minder, zoals ik minder
eet en drink

Misschien het vlieden van de jaren dat ik
geen witte stranden meer bewandel
misschien heb je gelijk, je hebt een
fantast afgeschoten

Wie zal het zeggen, misschien moeten we durven
tijgers kussen en zien welke eieren we leggen
op onze oude dag als we met een camper gaan toeren
en selfies droppen als broodkruimels

Laten we moedwillig het vuil op onze gezichten staan, switchen van DNA,
hanengevechten bijwonen, een nieuw geloof aannemen, naar de
maan happen, gestrande engelen supporteren

Misschien lukt het en adopteren we onszelf voorgoed
Misschien stellen we dan vragen die er toe doen:

voelen stenen
bestaan wij
ben jij liefde

Lentenacht

Die lentenacht kwam je naar me toe
jij zeventien en vuurrood
ik vijftien van kop tot kont

Je nam me mee
steels alsof je me kidnapte
Marterachtig glipten we de nacht in
van het prehistorisch slapende dorp

Het gubbelde kikkers in het ven
ik zag ons weerspiegeld op haar vel
mijn jonge hart huisde lachende kinderen
wilde ik je daarom mijn oude school tonen?

Verholen tussen naaldbomen lag de bouwval
waar ik peutertranen had gelaten en was getroost
door een nonnenhand

In dat gebouw was ik kind geweest
met bokes choco in mijn boekentas

Ik bezocht haar wel eens niet wetende waarom
een laatste les voor onderweg, de prille liefde
mijn kleinste herinnering op te rapen
ballast te lossen achter de kapel

Tussen uitwaaiierende dennen wachtte de
Moeder Gods als vanouds genereus in stilte
Wees gegroet gaf ze haar zegen

In dat festoen vergoot ik mijn jeugd
sloot me bij je aan
maakte je mij man

Ontdooïd

Komt een dag dat je
alle beloftes ten spijt
niet meer staat
te midden de strijd
om brood en liefde

Het lijf bleek maar gerei
dat uitvoert wat de souffleur vroeg

Gedaan met het gejaag
en het treurspel der harten
De mystieke had een glansrol
speciaal voor jou

De wereld had je bijeen gekrijst
toen je mens werd en vuisten balde
om hoofd te bieden aan het leven
dat die ene dag zelf zou krijzen
om het lot dat in je merg sloeg
als vorst op bloesem

1977

DAVID TROCH

luisterrijk

deze kamer is gemaakt voor kousenvoeten,
voor het horen vallen van een naald. blind
herkennen we elk geluid, het schuifelen en

het stilstaan, het wegschuiven van het laken
en het voorzichtig neervlijen naast het naakte
lichaam dat het onze is. we protesteren eerst

half binnensmonds, maar stemmen al snel
het ademen tot één ritme af, tot er geen naald
meer tussen past. zo wordt alles, alles zacht.

gezel

uit het niets kwam u op me af, boog u zich
naar mij toe: ik wil u wel gezelschap houden.
u gaf niet meer details. u zei niet: even. u zei

niet: een leven lang. u zei niets over een hand
vasthouden, u zweeg over mij verblinden
met uw lijf. ik had nooit in uw ogen mogen

zinken, mijn hoofd had ik moeten afwenden
zodat u het niet gek had weten maken. u
zou goed gezelschap zijn. en ik geloofde dat.

wij waren geen jongens

wij hadden vaders, wij waren zonen. het volstond niet
dat wij driemaal daags spek en spinazie vraten.
de hemdsmouwen moesten omhoog,

wij moesten tonen hoe hard wij de spieren in onze bovenarmen
op konden spannen. wij zweetten als zwijnen, groeven bloederige kloven
in onze handen, wroetten in het stof waarin onze voorvaderen
al jaren liggen te liggen

en kregen het vuil amper onder onze vingernagels vandaan.
wij moesten voelen met wat wij tussen de benen geboren waren, jongens,

maar hadden niet eens een eigen kamer
waar wij voorovergebogen, met opgetrokken knieën
en met de neus in andere werelden zaten.

wij ondervonden aan den lijve dat doordringende boerenstank
je harder in het gezicht kan slaan dan wat vuistdikke boeken.

1978

DELPHINE LECOMPTE

Ademloos

Toen je auto de tunnel indook
hielden we onze adem in
dat hadden we zo afgesproken
nog voor ik het licht aan het einde zag
had ik al opgegeven en driemaal mijn longen gevuld
maar zonder jouw adem naast mij
voelde het alsof ze werden gevuld met natte aarde.

Ademloos bereiken we de parking
van een vijandige meubelketen
waar je gerookte zalm op Zweeds brood kan eten
terwijl je kinderen of die van een ander
verdrinken in een bad van ballen
of simpelweg worden meegelokt.

Je kocht een sofa voor je dochter
die alle mysterie uit haar leven heeft gebannen
en dus werkt aan winsten op varkenskoteletten
het werd een beige sofa met rode spikkels
waar je geen aanstoot aan kan nemen.

Op de terugweg werden we bevangen
door smog en weemoed
jij door smog
ik door beide.

Abracadabra in zijn slaap

Een man verleidt mij met een woordspeling
Hij is een pas ontslagen kraanmachinist
We nemen de bus naar de badstad waar ik leerde vechten
Vechten, tellen, stelen, lezen, schrijven, goochelen, turnen
De andere buspassagiers zijn jong en keurig.

Ik haat keurigheid in jonge mensen
Ik haat keurigheid in oude mensen
Ik haat keurigheid
Mijn vader is keurig
Ik haat mijn vader niet, hij staat op het punt om maagkanker te krijgen.

De pas ontslagen kraanmachinist zegt: 'Ik draag mijn moeder op handen.
Toen ze zeven was heeft ze een duiker gered.'
'Gered waarvan?' Vraag ik oprecht nieuwsgierigheid
'Van zichzelf natuurlijk!'
We stappen uit de bus, de zee oogt oud en wellustig.

Ik hou van wellust in oude mensen
Ik hou van wellust in jonge mensen
Ik hou van wellust
Mijn moeder is wellustig
Vroeger dacht ik dat ik mijn moeder niet graag zag, nu weet ik dat ik haar aanbid.

We delen een wafel, we strelen een opblaasboot
De boot is lek, de wafel is teleurstellend
In een bunker bedrijven we de liefde
De pas ontslagen kraanmachinist klinkt als een gewonde reiger
Wanneer hij klaarkomt, het is een afknapper.

Na de seks valt hij in slaap
Hij zegt verscheidene keren 'abracadabra' in zijn slaap
Dat vind ik grappig.

Sterren en pestkoppen, look at you now

De sterren van het zesde middelbaar zijn dorre boekhouders
En lamlendige brillenverkopers geworden
Ha ha ha, het zal hen leren
De pestkoppen van het vierde en vijfde middelbaar zijn consequente zelfmoordenaars
En verbeterd uitvaartmedewerkers geworden, dit verwondert mij niet.

Ik was een paria
Ik ben nog steeds een paria
Mijn geslacht is hetzelfde gebleven (vrouwelijk)
Mijn lievelingsschilder is dezelfde gebleven (Goya)
En mijn favoriete kleur is nog altijd de hals van een duif.

Wat er veranderd is: ik heb nu een geliefde
Hij heeft een onvolledig gebit, een smerige milt, en een seksistische levensvisie
Maar het is niet erg
Hij koopt rode bonen voor mij
En hij likt mijn openingen, hij beweert dat ook ogen openingen zijn.

Zijn ogen openingen?
Ik kan met een pen peuteren in mijn oren
Ik kan niet peuteren in mijn ogen
Al mijn hele leven verlang ik ernaar om blind te zijn
Dan kan ik mij overgeven aan anderen, dan kan ik afhankelijk zijn zonder
gezichtsverlies te lijden.

Lijden ja, lijden achtervolgt mij
Ik wil niet lijden
Ik vind lijden niet interessant, behalve in Jezus en in Nixon
Niemand kan mij verlossen, zelfs de vader van Nixon niet
God is reeds geruime tijd doof voor mijn weeklachten.

Ik denk dat mijn gedicht af is
Ik denk dat ik harder moet werken aan mijn gedichten
Schaven en schrappen
Morgen.

1979

RUTH LASTERS

Kuip

Ik tilde mijn oude minnaars in bad, ik wilde in één
oogopslag wat, wie ik had

liefgehad, meest of minder, misschien of stellig, onvoorwaardelijk
of indien-als. In een kuip als een galjoenboot lang

het synchroon
wassen van elkaars rug, met elk een stuk zeep

blauwdooraderd, waarna zij met schouders
tot bloedenstoe opengeschrabd

wegstapten. Behalve één, jij, waar ik me
benen rond romp achter haakte, om samen

dwars door de ander heen
het onverdraaglijk afkoelen van het water af te wachten.

Karper

Dat niemand ooit de hele vorming van een ijsvlakte zag,
echt elke tel van hoe een vijver tot betreedbaarheid

stolt. Allicht is daar geen enkele totaalgetuige van, nu en
vroeger niet. Dat zekere raakpunt met

mensen uit eerdere tijden maakt hen plots nabij, alsof ze door
de troebele ijsspiegel naar mij kijken. Vooral in het midden

bij de vastgevroren karper in het wak als een tijdgat, waardoor zij
wel de troost lijken te seinen dat zij uitgerekend nu

met ongeveer evenveel ontbreken, aan de andere zijde zijn als wij
zenuwcellen hebben, als zit er in ons hoofd

van elk van wie hier is geweest
de felste sprankel.

Stroper

Ik laat mijn vingers voor je na in deze knopen,
eenvoudige, halve steken in wat koord. Een vaardigheid

van voor men vuur maakte, van voor ver uitgerafelde
toevalligheden die zich taal noemen ons brein
veroverden als één kluit kustzand

waarin een permanente meeuw krijst, in plaats van
erboven. Verdoken opgesteld in eigen hoofd
houd ik de wacht soms als een stroper

om te vangen verbaalloos aan je
denken, wankel midden in dat wat je onnazegbaar en
verwijzingloos oproept, als het bengelend knopen van ontelbare

touwladders naar je
toe.

A. Nervosa

Ons kind is bang voor suikerspinnen.
Het spiegelpaleis in haar hoofd is beslagen.
Zij is de schim binnen dit spookhuis.

Eten is hier hogere wiskunde
met rijstkorrels na de komma,
tafels gedekt met breuken.

Het model op de flatscreen juicht haar toe.
Samen snijden ze het brood van de korsten.
Lopen op eetstokjes over onaangeroerde borden.

Geen snoep in de gaatjes van haar tanden.
Zij is twaalf ribben,
aangelengd met water.

Het huwelijk

Het huis werd om ons heen gebouwd.
Met potten verf naast het bed
kleurden wij hier dromen in.

Kasten gevuld met lege flessen
voor als we niets wilden drinken.
We hadden niet veel,

niet veel nodig.
Maar ook een grote mensentand
komt wel eens los te zitten.

Tussen muren van glazuur,
een wisseling van woorden.
We kluiven op restanten,

knarsen op ons kunstgebit.
We vernieuwen het meubilair.
Mogelijk elkander.

Donderdag

is als een slecht weerbericht.
De paraplu is overspannen.
Het nieuws lekt door het scherm:

kind met gebroken arm,
man met wankel huwelijk,
spitsuur in eigen huishouding

en jij:
dubbel geparkeerd in mijn hoofd.
Ik schrijf geen boete uit,

ben geen dichter die moet bekennen
dat wij tegen de richting in sliepen
op een donderdag als deze.

En hoe daar niets op rijmde.
Nee, ik wacht tot een andere bui.
Jij trekt wel over.

1983

LIES VAN GASSE

Je zit op de rand van de wereld
en bijna iedereen is ziek.
Je kijkt naar de huizen vanop de rand,
je daken, ziek van de wereld

die zich ooit nog eens opblaast
met het geweld van een vanbinnen rottende vrucht,
een overrijpe bes, een te laat geplukte aardbei.

De dag is een krap pak;
je draagt het en het neemt je mee
naar mulle huizen, de ondraaglijke
witheid van kantoorgebouwen.

Ergens in de zolderkamer kruipt een kind
ongewassen onder bed, dagelijks,
alsof het zich met monsters meten wil.

Je schrijft een vacature uit om jezelf te zijn,
maar de dagen worden steeds kleurlozer
en er daagt geen ander op.

Je zit op de rand van een wereld
die in dunne gaten valt, die elk
door kleur, textuur en lengte,
een ander soort tunnel gaan vormen:

de gladde tunnel die van de Dom
tot winkel na winkel verder leidt,

[...]

[...]

de korrelige tunnel, eigenlijk halfzacht,
die parken verbindt met bomen,
een tafel, een nestrand, een huis,

en dan, in steen, de tunnel die leidt naar buiten de stad,
waar de bus wacht, en men rokend de uren verslaat,
belkaart na belkaart verlegt.

Je kan alles naar je hand zetten,
maar wat is het nut, wanneer
dakpannen door de lucht gaan
als vliegende zakdoeken,
in een oneindig trage beweging

en men de tijd elke derde tel stilzet,
de koepel zich elke tweede tel sluit.

Met je gekafte hand eet je de boeken op
die men je toewerpt, met de gehakte
grijp je naar elk voorwerp dat mij nadert.

In het midden van je reis heb je een man ontmoet
die met één hand in de hoogte en de andere in zijn achterzak
een vluchtlijn kon zijn voor de toekomst.
Je kan alles naar je hand zetten,
maar het richtpunt verdween.

Tunnels gingen zich rond
tot een stuw, gewelddadig en eeuwig,
dat enkel naar zichzelf leek te gaan.

[...]

[...]

In de rand van dit alles strijd je dan
voor verdampende idealen.

De man in het pak spreidt de armen,
een levende vluchtljn spreidt de armen,
de wachter aan de tunnel spreidt de armen,
je sollicitant spreidt de armen,
je broer leegt zijn zakken en spreidt de armen,
de boekengooier spreidt de armen,
het kind onder het bed spreidt de armen,
een vergeten geliefde spreidt de armen,
je overleden neef op de kast spreidt de armen,
de moeder in de deurlijst spreidt de armen,
een wachter van tijd spreidt de armen,
je zus kust haar kind en spreidt de armen,
iedereen die ziek is, spreidt de armen.

Je zit op de rand van de wereld
en je weet: er is niets. Ik heb tijd.

Spanwijd, een vlakke,
die boven de luchtspiegel secondenlang ademt
tot een rimpeling, een suizen
de koepel versplintert, plots:

lichtvlekken worden gevels,
lijnen worden ramen, straten,
schaduwen trekken ons als meutes
over bochtige routes heen.

De weg wordt op- en afgerold
en ondertussen trillen stemmen, verdoven wolken.

Tussen onze woorden
hebben we een geweer verstoppt.

Achter onze tanden
zit een touw dat twee geesten verbindt,

maar dit is onvoorzien (onze levens
kruisen naamloos in dit gele voertuig
en als ik je oogopslag verlies, dan los je op)

Iemand heeft iets afgesneden:
een weg met een holte,
honderden levens met een schot
een dag met de nacht

die me dronken uitrolt over de keien van Taksim,
als versplinterd glaswerk tussen bloedvlekken.

[...]

[...]

Ik mis je jongensvel
waarop ik dansend de vreemdste tekens zet.
Ik lees het, maar mijn tong, onkundig
proeft de lettertekens niet.

Ik mis je jongensvel
dat, nu, later, stug tegen mij schuurt.
Onbehouwen stoot je stem tegen mijn elleboog,
ik kan je niet tussen mijn palmen leggen.

Ik mis je ogen,
die dagen later nog twijfelend schitteren
in de videobeelden van een inval,
een artikel over de aanslag,
op dit wit oplichtende blad.

Ik mis je jongensvel,
gestroopt van je doorschijnend blanke botten.
Het hing te drogen aan de vensterbank,
maar mijn hoofd vouwde niet op.

Uiteindelijk wordt het net als hier.
Hier wordt het net zoals uiteindelijk
is bedoeld:

een grondvlak van geërodeerde baksteen,
brandend cement, een zandstorm,
roestige stalen stangen, een hand –

We likken het puin op, groenogig en vuil
en verleggen ons stratenplan naar een paar dorpen verder.
Het is warm, we zetten onze haren recht boven de steppe
en bouwen een nieuwe stad.

Wenteling XVIII

Deze nacht, tussen vuisten waar kruin op groeit
en een wit applaus op onze wanden,

wil ik vallen als glas.

Ik zal zelfloos aan u zijn
met in mijn hoofd een open spier
die haar geluk pakt.

Ik ben een wilde die de weg niet weet
op deze zacht gemaasde wand.

Mijn wereld is een zwakgebod.
In deze bossen ontgin ik mijn hart.

Dus deze nacht,
wanneer bomen in mijn ogen groeien
en elke tak mij sluit,

zet ik mijn potlood in het zand
en in de wereld.

Er zijn zachtere vormen van geleidelijkheid.
Het schijnt na tijden te verdorren.

Zo ben ik een nestkastje vol mensen
onder oude stenen bogen.

[...]

[...]

Er staan drie mannen aan de oever.
Soms kruipen de mannen op het dak.

Deze nacht rijdt ik mij vast
in het alfabet van mijn herinnering

en hoe zacht ik ook wil vallen,
er zijn geen netten.

Lijnen zijn een afscheid van wat open lag
en vastgereden in het middelpunt

kan ik wel iets verbergen,
maar niet dit laatste akkerland.

Ik wil vrij zijn binnenin,
ook deze nacht.
en ademen, opnieuw beginnen.

1983

SOFIE VERDOODT

bij 'Ophelia' (John Everett Millais)

dit is onmiskenbaar mijn gelaat
wat drijft haar onder de wilgen
en maakt haar lijf
tot ongewiede tuin

geen man die opklimt aan haar benen
maar kruid dat om haar lenden windt
de knoppen van haar borsten klappen open
en haar longen dicht

water verdunt de herinnering
de zon loopt als een ei
over haar uit

wie roeit haar
naar de overkant?
een argeloze hand

ik vraag mij af
of mijn haar ook onder de aarde
door zal groeien

Laika

we zonden je de ruimte in
met een capsule vol vragen
beten er tanden op stuk, in je muil
zou je de hoop van de wereld dragen

we kropen als ziekten onder je leden
jeukten in je pels
je gehijg werd een echo van onszelf
afgelost in de atmosfeer

het lot gooide je op als een munt in het donker
je tolde Rusland voorbij en raakte ons tot hier
waar ook wij beefden in de vacht
van een geofferd dier

ruimte hond werd held
je keerde nooit weer
maar schudde beelden over ons uit
als eerste verhaarde je in een baan om de aarde

zit je de staart van een komeet achterna
kwispel je, ruitenwisper van de wolken
hoeveel woog alles nog aan boord

wanneer het regent kijk ik omhoog
misschien dwarrelt het antwoord
versnipperd naar beneden

heel in de verte heeft iemand vast je geblaf gehoord

Zoon

Bij 'herinnering aan het sterfbed van mijn moeder' (Roger Raveel)

Je ligt in een bed dat je voorbereidt
op de gevangenis van eeuwige onbeweeglijkheid,
je hoofd omkranst door een aureool van spijlen,
een spin die als een kleine worstelaar
in de touwen van haar web hangt te hijgen
maar nooit staak je je strijd.

Angstvallig rijgen we de dagen
aan het snoer van onze hoop.
Ik bijt hard op elke dag, een parel waarvan ik
de echtheid nauwelijks kan geloven.

Je wordt zo klein dat ik bang ben
dat je straks niet meer zal passen

in de zilveren fotolijst die je alvast hebt klaargelegd
om je te bevatten. Of word ik gewoon groter?
Mijn nagels rouwen
van het graven in mijn herinnering.
Ik open alvast het gordijn van de hemel.

Zelf schuiven we wat verder over de rails van het leven
en houden ons vast aan een stang
die ons gewicht niet lang zal kunnen dragen.
Wie houdt voortaan mijn hand vast
als ik op de tast verwissel van gedaante?

Je zet in je hoofd een deur op een kier
en zegt dat het went.
Met de maan in jouw laatste kwartier
besluit ik de brief die ik alvast
naar jouw nieuwe bestemming verzend.

1984

MAUD VANHAUWAERT

er hoeft nog altijd niet veel
te gebeuren voor ik aan je denk

iets wat niet op jou lijkt is al genoeg
dan denk ik kijk

dit lijkt echt niet op haar

altijd iets willen, het liefst een hand
een hand achter de hand, iemand die het niet erg vindt

altijd een argument moeten verzinnen, een huis moeten zoeken
om vanuit te kunnen gaan, met een dak, om van leegte
op zijn minst een holte te kunnen maken

altijd een noemer nodig, om de rest te kunnen dragen
de schilferdagen, idealen met fantoompijn, een noemer
om daarboven de keren te kunnen tellen

dat ik in mijn eigen huis de sleutels zocht. En soms

de vraag of ik, toen ik klein was en met wasco's
hiervoor wel heb getekend

wanneer kan ik nog eens de nacht
aanlengen tot hij doorzichtig wordt
de wanden van de kamer omver duwen
tot ik in het midden van een kruis lig
de sterren verbinden tot dierenriemen
die niemand ooit eerder zag

wanneer groeit er nog eens een stad
uit mijn borst waarin zwerfhonden
hun hoofd op de koele stenen leggen
ik op mijn handen kan staan
zodat de appels uit de bomen schieten

wanneer is de nacht niet meer
zo gedrongen, fouilleert het maanlicht
mijn lichaam niet zo steriel en bleek
als latex om een vreemde hand getrokken

1984

SYLVIE MARIE

we zouden kunnen gaan zitten
in een koffiekopje.

je weet wel,
een klassiek,
met schuine wanden,
zodat we telkens naar elkaar toe schuiven.

geen mok, dat niet.
geen grote cilinder
met platte bodem

maar zo'n kleintje,
bol.

misschien dat we daarin
moeten investeren:
van alle kamers kopjes maken.

soms wil ik je dood, schat,
niet dat ik je dood wil maar
ik zou je lichaam wel eens
willen dragen wanneer
je hand ontkracht naar
beneden bungelt en je tong eruit.

ik zie me je al jaren torsen tot
oog en vlees vergaan, de
schilfers van je huid achtergelaten
als om de weg terug te weten
om nooit te gebruiken.

uiteindelijk zou alleen nog
het skelet met botjes, kootjes en
andere kruimels achterblijven,
jij dan licht geworpen als een
zomerjasje over mijn schouder,
mijn pink in het lusje.

appel

al dagen ligt een appel op het aanrecht,
ik kan hem niet wegnemen.

er staat een mand in de kast, daar past hij bij,
maar ik laat hem liever op het graniet
en beeld me in dat hij onderaan al krimpt.

ik wandel dagelijks tien keer in de keuken
aan de appel voorbij en ik zou meer
van de wereld moeten weten,
meedoen, vloeken, naar buiten.

maar zolang ik blijf, laat ik hem zijn,
nu nog is hij rond als de aarde,
ik, zijn satelliet.

als hij rot, ruk ik me los.
als ik me kan losrukken, gooi ik hem weg.

puber

ik denk dat ik verstedelijk vanbinnen
ik heb het opgezocht op het internet
en voldoe aan alle symptomen:

mijn braakliggende rug waar parkeerplaatsen komen
voor toeristen van buiten de stad, de oneindige stroom
van auto's op de as van kruin naar zuid.

ze trekken flats op in mijn buik,
staaldraad steekt door mijn huid,
spieren staan in de steigers.

mijn vingers trekken, en mijn benen
het zijn mijn zenuwbanen, ze piepen
en knarsen als de sporen van de tram.

dokter, ik ben bang. alles ligt open.

ik dwaal rond, zoek naar herkenningstekens:
de bloemist op de hoek aan de afslag naar
mijn longen, of dat knooppunt in

mijn maag, maar overal heeft de bouwdrift
toegeslagen. plots herken ik mijn
hart. nieuw is de rotonde eromheen.

façade

trek het vel van de kapstok
schik de rimpels zorgvuldig rond je gezicht
steek een paar labradorharen in kin, in bovenlip

zet tand voor tand een gebit in je mond
maak je op met je ogen dicht
lippenstift precies goed

buiten de lijntjes. spray oud zweet
op versgewassen kleren,
het leverkleurig korset

zoek naar een kraak in de stem
verlaag het tempo - aarzel, schuifel -
trek tot slot de dag aan

vergeet niet hem dicht te knopen.

K.I.D.*

mijn intimiteit leveren we in aan de balie
in ruil voor tissues en een plastic potje.
halfnaakt op een wegwerplaken,
lig ik gestript van elke sensualiteit.

we wachten tussen witte schotten,
naast ons baarmoeders zonder gezichten
die ook niet denken aan
het gevoel van glijdend koud staal.

de linker ratelt op wielen weg,
kondigt onze beurt aan. hoeveel cycli
heeft zij al doorstaan? wat draagt zij bij
tot het gemiddelde?

ik beoefen wiskunde als bezwering.
uitgespreid ligt mijn lijf klaar,
wordt door een onbekende ingenomen.
kansen druipen uit mijn vulva.

ik richt mijn bekken naar de hemel in gebed.

** Kunstmatige inseminatie met donorsperma*

1987

LOTTE DODION

Buitenland

stel mij geen vragen / ik laat liever geen sporen na / vingers liegen niet / ik
ben het meisje van de foto / wie mij scant / herkent hoe weg ik / lang
geleden voor het eerst iets achterliet / op zijn teken / verklaar ik mij nader /
leg mijn kleren af / laat door mij kijken / als een plastic zakje / transparant /
zijn handen wachtzone / waar ik vloeibaar tussenland / waar hij fouilleert /
zal ik kleur bekennen / ik weet ik draag te veel bagage mee / smokkel
afscheid in elke stap / vlucht / onbemand//

Aftocht

ga nu
ga heen
wij water dat door vingers glipt
handen die geen kelk meer
je mond tot de bodem legen
stilte breken als brood

ga nu
in vrede een kruis over
dit zondig huis
het biechten in je schoot
ik zal het nooit meer doen
mij tot je bed bekeren

ik ben een schaap soms
ik offer mijn vlees
maar gezegend mijn bloed
ik kan blijven geloven

ik moet

Dingen die ik leerde van droominfo.nl

je bent meer een volger dan een leider
als je droomt van een aanhangwagen
sleep je te veel bagage mee

je bent een parkeervak
dat buiten de lijntjes wil
experimenteren

ook jij
kan een cavia zijn
live the dream

de parabel van de paperclip:
je wil dingen samen houden?
begin bij je benen

zet je uit de wind en
sta in je kracht
zak door de grond

als een betontegel
je bent nu
een prachtig terras

's nachts sluimert in ons
de droefheid van verlepte groenten
we kunnen er niets aan doen

dan bouillon leren maken
onze tranen laten trekken
tot ze smaken

Oud recept

's Avonds, na het vele werken en beminnen
van andermans huizen, komen wij in elkaar
weer thuis, op onze tenen lopend
in elkaars stem, allebei dover en banger
om gesproken te worden.

Verschanst in onze keukens en fauteuils
en onvoltooide recepten voor minnaressen,
wachten wij dan het uur af, onze klokslag
wanneer wij elkaar met uitgerafelde gebaren
uitnodigen aan tafel, zwijgen en blijven
eten wat verzwegen wordt.

Zo sterft de avondmaaltijd elke dag
onze stille dood en worden wij
langzamerhand deze tafel, de houten
koppen van het geluk, blind voor onze
splinters en vlekken, want al tijden dekken wij
elkaar niet meer.

Vader

Vader, knarsetandend in alle talen,
eet zijn gedachten van glas
waardoorheen wij naar hem staren
als naar dovend vuur.

Hij is een fakkel
van praatjes voor de vaak
en steeds vaker slaapt hij
in zijn opgelapte woorden,
in het mompelende bed
van zinnen die hij spant
tussen ons
en de kinderen die hij zich wenst.

De warmte van zijn mond neemt
af. Vader vervaagt in raam-
verhalen, in rijmpjes
over hoe het vroeger was,
toen wij nog niet huisden
in zijn slapengaan.

Hij geeuwt en luistert
naar zichzelf. In zijn tong
zit een eeuw, in zijn lichaam
hooguit een derde.

Vader hoort ons niet
en stapelt slapeloos kinderen
in zijn hoofd.

Vrijdag

Ook ik heb een heilige moeder, een vrouw
met pit en gestaalde armen
waarin ze al decennia de leegte wiegt.

Zo zie ik haar op vrijdag zitten in haar stoel,
waar personeel haar professioneel voedert,
opvoedt, ontluist, zwijgend de schunnige restjes
van haar gedachten opkuist.

We praten niet, maar ik lees in haar ogen
hoe ze alles nog één keer wil: mijn huiswerk
ontmijnen, mijn dromen horen opveren
als een jongensbed, het met pen en passer meten
van de omtrek van mijn leven.

Dan komt de verpleegster met haar dagelijkse pillen
en mijn moeder knikt, ziet hoe haar toekomst-
plannen oplossen in een glas. 'Dag,' zegt ze

en ik ga, mijn schaamte kent de weg, want altijd
blijf ik een zoon die hand in hand loopt
met haar gemis.

De eenzaamheid van maandagen

De eenzaamheid van maandagen is de eenzaamheid van sleutelgaten, de eenzaamheid van wereldleiders in een gestreepte pyjama in hun slaapkamer, het is uiteraard een blauwe eenzaamheid, de eenzaamheid van duikboten, van kruisende buschauffeurs die elkaar gedag zeggen met hun zwaaiende ruitenwissers, de eenzaamheid van een bloedneus die niemand opmerkt, ik wil de verzamelde eenzaamheid in een gedachte proberen vatten, de eenzaamheid van postbodes en de eenzaamheid van ramenwassers die over je schouder mee op het computerscherm kijken, de eenzaamheid van maandagen is de eenzaamheid van werkloze reddingsboeien, boorplatformen, de eenzaamheid van de woorden tombola, paardenkracht, vruchteloos – ik probeer ze vandaag te vermijden.

De eenzaamheid van woensdagen

De eenzaamheid van woensdagen is de eenzaamheid van de korte vermoeidheid in de middag en de eenzaamheid van de leugen, het is de eenzaamheid van de boomgrens, ik loop de berg op en plots groeit er alleen nog maar rots, de eenzaamheid van woensdagen is de eenzaamheid van een vliegtuigdekentje, op stoel F4 breekt een lachstuip in een huilbui terwijl ik een filmheld uit een brandende auto zie springen, in volstrekte eenzaamheid de wereld redden, de eenzaamheid van mensen zonder benen in rolstoelen, valsspelen, kaalgeplukte kippennekken, het is een woensdag als ik paarden probeer te aaien, en het zal een woensdag zijn wanneer de wind gaat liggen en de molens een voor een stilvallen.

De schaduw van het denken

Ik zet mijn spoken op een rijtje en maak een groepsportret. Ze reageren niet op wat ik zeg.

Er is mijn angst om te worden ontdekt.

De angst voor donkere rotsspleten waarin mijn lichaam een puzzel is. Mijn hand in een onbekende holte steken. De echo zegt niets terug.

Er is mijn hoogtevrees – de diepte trekt aan mijn kleren – de roep van de leegte is een uitnodiging om te springen. Alleen het flatgebouw luistert, mijn woorden ketsen hol in de inkomhal.

Omgekeerd is er de afgrond naar boven wanneer ik te lang naar wolken kijk. Ik word opgezogen door de kosmos.

Te worden gebeten door gedomesticeerde honden, of in hun gewonde ogen mezelf zien.

Clowns. Holle naalden. Pensioensparen. Mijn liftfobie. De gedachte aan mijn hoofd in een schouderklem op de joelende speelplaats.

Ik maak me zorgen dat ik niet genoeg herinneringen vernietig. Schrik dat ik andermans ziektes inslik.

Vallen op mijn tanden. Het eenzame geluid van brekend bloed.

Ik wil weten waarom ik soms als een afgebroken tak op bed lig en secondenlang tussen twee werelden naar adem snak.

Zacht spreek ik over de vrees om iemand te verliezen. Misschien weet alleen de maan wat het is om gezien te worden door het licht van een ander.

Het antwoord klinkt als het draaiende geknars van planeten.

1988

MAX GREYSON

Dovendans

Je handen vormen sterrenbeelden in ijltempo
je zegt jij de gordel van Orion en ik de Kleine Beer
neuriet jezelf spinnend in mijn okselsfeer
stilt mijn reflex om leegtes vol te zuchten

We leggen onze wijsvingers haaks op onze lippen
maar geruisloos zijn we hoe dan ook
geen woord zou het aandurven om tussen ons in te springen

Ik ben een blinde hond een stomme tong liefkozend dom
een leek in het zwijgen, zelfs fluisteren is zinloos
zeg je zonder de minste trilling in je stem

Als twee Japanse esdoorns versieren we de nacht
doorbladeren we elkaars handen
gebaren we ons krom

Schrijverskoppel

Een woord als bitterzoet mag hier niet staan zegt ze
terwijl ze thee zet met bouillonblokjes
en jongleert met haar oogbollen

Ze zegt darling, kill your darlings, darling
terwijl ze schaterlachend foto's van de muren trekt
rondjes door de kamer rent, huilend juicht en andersom
en ik zeg ja mijn lief, maar enkel als

Ik zie hoe ze een gniffel in haar oksel houdt
de trap op holt, een boodschap in spiegelschrift
op de spiegel schrijft, de trap af treuzelt
en in het deurgat wacht tot ik met haar mee naar boven zal gaan

Woorden als vlechten of libel horen hier niet, zegt ze
terwijl ze wijst naar de kat die water uit de vissenkom likt
binnen een week liggen de guppy's voor het rapen

Ze praat in haar slaap en ik luister

Nooit zal ik je ontbossen, nooit zal ik iets rooien
in je hoofd vol wild groeiende nimfen
die in elk holst van de nacht hun toverspreuken
door de kamer laten waaien alsof ze de herfst ontbieden
Ik zing lullabies tot ik de humuslaag van je dromen raak
tot ik je bedek, met heel mijn ruimte over je slapen waak

Nooit zal ik je maaïen als het gras van de steppe
we hebben geen vlakke, enkel dwaalreliëf
Nooit zullen stilttes onze huid afgrazen
de beesten die ons bewonen zijn gedachten in de kussenslopen
ze hangen onhoorbaar als vleermuizen in de gangen van je oren

Nooit zal ik dijken bouwen, ik stuw
je vloeibare nachtgeloften naar het open water
waar we deïnen op je onrust en stormen
Laat ons kolken tot er geen steiger meer is om aan te meren
en geen sloep om ons te bergen

En als we dan toch moeten stranden
zal ik je niet omwallen, geen akkers ploegen
we hoeven niet te oogsten, geen vruchtbaarheid
moet onze bodem sieren, ik leg je braak
en laat je broeierig in je slaaptaal ploeteren
zo wikkel ik de nacht in haar eigen duister

1990

CARMIEEN MICHELS

Liefdessonnet XI

Ik wacht op de mist in je mond
blind en stom ril ik bij de eerste zon
de nacht valt, de dag wordt bedacht
in onzichtbare struiken danst je lach

Ik tast naar de doornen die je in me stak
naar de sporen van je huid die paarlemoeren blonk
naar je zouten geur van Japanse pruimen
ik wil niet huilen als een eenzaam bos

Ik wil ruiken en bergen je schemerblos
roosteren de vissen in je diepste dok
alsof het sneeuw is de schilfers van je wimpers ruimen

En vleugellam val ik als een koekoek uit een klok
hongerig naar jou, naar je uitgestorven stem in de bergen
naar de woorden die je velde, de kilte van Quitratúe

Metropool

Roosters in de stoepen vermoeden een ondergrondse stad
boven de straatspiegel dansen rookpluimen
en mensen met plooi-fietsen

Voor elk exemplaar belooft de aarde een ondermens
die op de metro stapt zich tegen anderen perst

Gebroken harten hervinden intimiteit
in andermans plooi-en
bagage te vergeten bij bestemming bereikt

Boven drommen toeristen om een verkleumde zwerver
hedendaagse mummie zonder museum

Voor iedere metro die boven water komt
duikt elders een tram de diepte in
meldingen van dreiging wekken een koor van zuchten

's Nachts komt iedereen samen op pleinen en daken
de stad kreunt met open ogen
zomer opzuigen uit je tegenpool
om je eigen winter te vergeten

Tocht

Ik wou dat ik mijn longen kon sluiten als luiken
ademloze nachten, op kussenslopen niet langer ophoesten
roest uit het verleden. Stilstaan en wereldvrede
zoals ik steeds vaker aan mijn voordeur bevries
sleutel in de aanslag, onder het schijnsel van een lantaarnpaal
mijn stille twijfel

De buurman slaat zijn vrouw met de bijbel
ik doe mijn luiken dicht, vannacht geen ademhap
geen sneltreinplicht, het verleden verslaapt zich
en ik blijf gesloten, vul het straatbeeld
zelfs bij hard geklop op mijn luiken doet niemand open

Kameleon I

De kamer krijgt koorts en de nacht is de lappendeken.
Eerst de lokroep dan het beven, zo wachten we af
met de ruggen naar elkaar gericht.
Twee gespannen bogen.

Ik zou het kunnen, je ruggengraat
uitduwen als nopjesplastiek.

Waarschijnlijk verliezen we toch alle substantie
datgene wat permanent is in de dingen die veranderen
maar alles verandert en niets
blijft aan zichzelf gelijk, ook wij
worden anders, trager
krijgen schubben op onze schouderbladen.

We rollen onze tongen op, houden een mond vol
losbandig zwijgen. In het terrarium gloeit stilaan het kameleonwifje.
Ze krijgt de kleur van wangen na het vrijen
van mannen die op vakantie enkel kaartjes naar hun stamkroeg schrijven.

Het soort rood, dat elke schakering op schaamte doet lijken.

Boekarest

Sommige plaatsen zijn zo klein
dat ze in een vingertop passen.
Ik probeer te wijzen waar alles is geweest
maar ik weet het zelf nog amper.

Tussen het puin van het vergeten staat de boekenkast
van mijn grootvader en de zondagmiddag
waarop we samen de atlas lazen, zijn vinger
op de hoofdstad van Roemenië.

Dat men daar 'een schitterende verzameling hoertjes' had
en dat ik dacht, dat een hoer zoets als de Eiffeltoren was
en hem verweet, dat hij daarvan nooit
een miniatuurversie voor mij meebracht.

Later bleken landsgrenzen en grootvaders relatief
enkel die middag staat in reliëfalfabet
in de pagina's van de atlas, als de middag
waarop ik in hem nog een uitstekend gids zag.

Nachtroer

Avond
en het breeklicht in je ogen en je kijkt
het breekt oranje op in je ogen het vloeiende licht
waarin ik wist wat ik later nooit zou weten
hoe een woord zomaar

een ander woord kan gaan betekenen
en dat dat alles

buiten hangt de avond steriel en laat al, de lome rook
besluiteloos tussen ons in en je kijkt
en wat dat oproert in een avond, in mij, rode glanzende mieren
honderden, even nog, voor het licht krimpt, de jeuk
de laaiende jeuk van je ogen het laat niet af

ook niet nu het licht al

want op het hellingsvlak tussen nu en straks
wacht ons een kamer zonder muggen of aarzeling
het kan niet anders want boven mij hangt je hand

die me niet aanraakt maar me de mogelijkheid geeft
om mezelf ertegen op te drukken de tomeloze mogelijkheid
om mezelf op te drukken tegen een hand die me niet
aanraakt, maar me de mogelijkheid geeft om

wachten en zwellen
zijn bijna hetzelfde, bij de kniklijn
loopt het in elkaar over wat ik wil
en wat ik weet in het neonlicht

het kleurenspectrum in een regenplas even
is het waar geweest en fel oranje
het kan niet anders soms

denk ik nog bij de hand een avond
een mond een schouder een geslacht
en dat het alles

en dat jij de mieren niet en de zwellende kleuren niet
dat kleur maar stof en licht dat nauwelijks nog het licht
de avond feloranje even nog

laat het nog even

tot het licht niet langer tot ook het kijken
niets meer dan de richting van je ogen wordt.

1993

MOYA DE FEYTER

***Toen ik wakker werd had de lucht de kleur van braambessen
en zij was er niet***

wij zijn ontbladerde vrouwen, die zich
onbevreesd op elkaar toeleggen, omdat het water
op is en er toch geen kinderen gemaakt hoeven te worden
misschien zijn wij elkaars enige gezicht, zullen wij
uiteindelijk elkaars rimpels krijgen, was het de bedoeling
dat wij, dat er, om elkaar
terug te vinden, niets dan heimwee
overbleef

een winter met een zwaar gehemelte zucht ons
aan elkaar, het is altijd dezelfde
die troost en verwondt

rondom ons dansen gaten met vertraagde passen
alle mensen die in ons wonen willen werkelijk
worden, maar zijn zij dan niet stuk voor stuk
zwartgallige vlinders, die samenhokken
rond de vlammen in een borst

ik rol haar één wonde terug

waar is ze naartoe, kan iemand haar tegenhouden
ze is zonder schoenen en het sneeuwt

vazen vol tranen, zelf gevangen
doodsbang dat mijn tong
bevriest voor ik haar
kan zeggen dat

Mijn ogen zijn nog nooit zo transparant geweest

in gedachten vertel ik de moeder van mijn moeder
hoe ik vannacht in een donker bos kronkelend
naar huid zocht en alle wortels
met dure wijn heb ingesmeerd
of zij ooit tegen een boom werd genomen
of de twijgen schuurden, ze dagen daarna nog
blaadjes uit zichzelf kon plukken

De achterkant van een droom

de lange man steekt de straat over
met een onverschilligheid
eigen aan mensen
die al eerder verlaten werden

zijn voeten zijn van streek
ze willen het leven overslaan

omdat mijn borsten klein zijn
gaan ze bij het ademen
weinig opzichtig op en neer

ik zeg dat ik obstakels prachtig vind
maar hij bestaat alleen uitwendig
als een overdreven zonsondergang
het leven heeft hij ergens gelezen
er vervolgens het zijne van gedacht
in mijn kamer verplaatst hij de meubels
tot ze voor alle dagelijkse dingen
onbruikbaar worden

als hij niet van nature ongelukkig was
zou hij verliefd op me zijn, zegt hij

plots huivert de kamer, de man voelt de woorden
uit hem waaien, weet: alles is uiteindelijk
een vermoeden en toch moet er iets te zeggen
zijn, een laatste

omdat er niets komt slaan wij elkaar over

de kamer laat zich zakken in een bodemloos meer
droevige zeemonsters drukken hun snuit
tegen mijn raam, ik knik
ik begrijp dat het allemaal
erg verwarrend is

Inhoud

Voorwoord • 4

HEDWIG SPELIERS • 6

De dood van Gertrude-Victoire Fontanilles (uit: *Len de l'El*, Manteau)
Abbaye de Fontevraud (uit: *Als God in Frankrijk*, Uitgeverij P)
Verjaardag (uit: *Als God in Frankrijk*, Uitgeverij P)

LUCIENNE STASSAERT • 9

Water en vuur (uit: *De sprekende gelijkenis*, Orion)
Uw leven, bol van morgenlicht (uit: *Naar Emily*, PoëzieCentrum)
Ik heb de tijd in veiligheid gebracht (uit: *Nabloei*, Uitgeverij P)

ROLAND JOORIS • 12

Density (uit: *Het museum van de zomer*, Yang)
Zelfportret (uit: *Gekras*, Querido)
Verschiet (uit: *Kromte*, Querido)

MARLEEN DE CRÉE • 15

Negen januari (uit: *Over de brug der aarzelingen*, PoëzieCentrum)
Nog niet (uit: *Het is niet de lava*, Uitgeverij P)
Samen (*Fluisterlicht*, Uitgeverij P)

ROGER DE NEEF • 18

Mood Indigo (uit: *Empty bed blues*, PoëzieCentrum)
Guernica (uit: *Som van tijd*, PoëzieCentrum)
Je reisde me na (uit: *My funny Valentine*, PoëzieCentrum)

JO GISEKIN • 21

Shantung (uit: *Dooitijd*, PoëzieCentrum)
Hoorncconcerten (uit: *Dooitijd*, PoëzieCentrum)
Emilia aan de piano (uit: *Dooitijd*, PoëzieCentrum)

STEEFAAN VAN DEN BREMT • 24

Zelfportret (uit: *Rover en reiziger*, Manteau)
De weg naar Saint-Cirq-Lapopie (op zoek naar André Breton) (uit: *Een vlieg met gouden vleugels*, Manteau)
Moeders ver gezicht (uit: *Kromzang*, Uitgeverij P/In de Knipscheer)

CLAUDE VAN DE BERGE · 27

Niets is om tegemoet te gaan (uit: *Heelaloog*, Uitgeverij P)

Het meer verlangt naar de ster (uit: *De uitwissingen*, Uitgeverij P)

De sterrenofferschaal... (uit: *De aantrekking*, Uitgeverij P)

GEERT VAN ISTENDAEL · 30

Berceuse voor slapelozen (uit: *Berichten bezweringsen*, Atlas Contact)

Groot boerderijdak (uit: *Het geduld van de dingen*, Atlas Contact)

Naald (uit: *29 dingen en 1 afscheidszang*, Atlas Contact)

YERNA VAN DEN DRIESSCHE · 33

De burens (uit: *Reconstructie*, Uitgeverij P)

Uitstraling (uit: *Mendeljevkoorts*, Uitgeverij P)

Vrijdag 27 januari (uit: *Schaken met de dood*, Uitgeverij P)

STEFAN HERTMANS · 36

In de trein (uit: *Muziek voor de overtocht, Gedichten 1975-2005*, De Bezige Bij)

Een beeld van jou (uit: *Muziek voor de overtocht, Gedichten 1975-2005*, De Bezige Bij)

Foz, 11 januari 2000 (uit: *Muziek voor de overtocht, Gedichten 1975-2005*, De Bezige Bij)

CHARLES DUCAL · 39

Oog in oog (uit: *De hertog en ik*, Atlas)

De hertog en ik 2 (uit: *De hertog en ik*, Atlas)

Melk en honing (uit: *Moedertaal*, Atlas)

LUT DE BLOCK · 42

Meermin (uit: *Een tijdelijk onderdak*, De Arbeiderspers)

Dochter en ik (uit: *Entre deux mers*, De Arbeiderspers)

Hortus conclusus (uit: *Het Onverborgene*, De Arbeiderspers)

MIRIAM VAN HEE · 45

Paddestoelen (uit: *Buitenland*, De Bezige Bij)

Aan boord (uit: *De bramenpluk*, De Bezige Bij)

Droom (uit: *Ook daar valt het licht*, De Bezige Bij)

ROEL RICHELIEU VAN LONDERSELE · 48

Morgen zal ik in een fles wonen (uit: *Invoelen*, PoëzieCentrum)

Alzheimer (uit: *De bruiden*, Atlas Contact)

Voortaan bewaar ik mijn wijn niet meer in kelders (uit: *Een nagelaten liefde*, PoëzieCentrum)

IVO VAN STRIJTEM · 51

De regen 3 (uit: *De liefde, jazeke*, Atlas Contact)

Een rode sjaal (uit: *Een rode sjaal*, Atlas Contact)

Heartbreak Hotel (uit: *De mooie Ierse*, Atlas Contact)

KOEN STASSIJNS · 54

Canto voor een dode moeder (uit: *Aanmaaktwijgen van een vuur*, Lannoo)

Liefdesverdriet (uit: *La Passionata Grand Cru*, Lannoo)

Gedicht 37 (uit: *De vergeethoek van de slaap*, Lannoo)

LUUK GRUWEZ · 57

K. [III] Weegschaal (uit: *Garderobe*, De Arbeiderspers)

Moeders (uit: *Garderobe*, De Arbeiderspers)

Medea zegt - Mermeros en Pheres [II] (uit: *Medea zegt, De eindelozen*, De Arbeiderspers)

GUIDO DE BRUYN · 60

De dag begint (uit: *Blakte*, Uitgeverij P)

Soms valt een glas (uit: *Het achterwerk van het geluk*, Uitgeverij P)

Een tekenaar (uit: *Blakte*, Uitgeverij P)

HILDE KETEELEER · 63

Degustaties één (uit: *Al wat winter is en waar*, Wereldbibliotheek)

Dode getuigen (uit: *Al wat winter is en waar*, Wereldbibliotheek)

Ignatia amara (uit: *Deuren*, Wereldbibliotheek)

ANNEMIE DECKMYN · 67

Ongeval (uit: *Alles gebeurt onderweg*, Uitgeverij P)

Huwelijksjubileum (uit: *Alles gebeurt onderweg*, Uitgeverij P)

Jong (uit: *Alles gebeurt onderweg*, Uitgeverij P)

BART STOUTEN · 70

Er is zoveel (uit: *Mobieltje met kapitein Haddock*, Uitgeverij P)

Zandzaad in de wind (uit: tijdschrift *Het Liegend Konijn*, nr 2, oktober 2008)

Gratis koffie (zoals vroeger) (uit: *Van fooi tot bankgeheim*, Uitgeverij P)

ELVIS PEETERS · 73

Wie weet (Uit: *Dichter*, Podium)

Landschap met maaidorsers (uit: *Poëziekrant*, jg. 38 nr 1, 2014)

Lied van een dag (niet gepubliceerd)

ERWIN STEYAERT · 77

Scenario voor koffiereclame (uit: *Een kier in het rumoer*, Uitgeverij P)

Passage (uit: *Alleen van kale reizen kom je thuis*, Uitgeverij P)

Wat vooraf gaat (uit: *Alleen van kale reizen kom je thuis*, Uitgeverij P)

FRANK POLLET · 80

Frank (uit: *DaLiDa*, Uitgeverij P)

Wanneer wij praten (uit: *La Strada*, Wel en uit: *Caravan!*, Wel)

Insomnia (uit: *Turbulenties!*, Kleinood & Grootzeer)

MARC TRITSMANS · 83

Leeg huis (uit: *Oog van de tijd*, Lannoo)

Studie van de schaduw (uit: *Studie van de schaduw*, Nieuw Amsterdam)

Gebaren (uit: *Oog van de tijd*, Lannoo)

YELLA ARNOUITS · 86

Garderobe (uit: *Men schort wat op*, Uitgeverij P)

In memoriam patris (uit: *Vader. een lamento*, Uitgeverij P)

Ik ben begonnen voor T.J. (www.eenzameuitvaart.be)

BERNARD DEWULF · 89

Hij (uit: *Een lolita*, Voetnoot)

Zij (uit: *Een lolita*, Voetnoot)

Man 1 (uit: *Carrousel*, toneeltekst, De Nieuwe Toneelbibliotheek)

PETER HOLVOET-HANSSEN · 93

Gedicht voor Vogel Kenny ('muziekdoosgedicht' uit: *De reis naar Inframundo*, Prometheus)

Albion (uit: *Gedichten voor de kleine reus*, Polis)

Wolk van de Zwarte God (uit: poëzietestament 'Blauwboek. *Gedichten voor de grote reuzin*, Polis)

PETER THEUNYNCK · 96

Vader (uit: *De benen van de hemel*, Wereldbibliotheek)

Verlies (uit: *De benen van de hemel*, Wereldbibliotheek)

Slaap (uit: *Tijdrijder*, Wereldbibliotheek)

ERIK SPINOY · 99

Wat vangt men met een vloer van puur cement nog aan (uit: *De smaak ervan*, Herik)

Na uren leidt een rechte weg (uit: *Dode kamer*, De Bezige Bij)

Met mijn zuiderse looks (uit: *Nu is al te laat*, De Bezige Bij)

HILDE PINNOO · 102

Marine (uit: *De gevoelige plaat*, Uitgeverij P)

Ensor&Bosch (uit: *Zonder testament*, Uitgeverij P)

Zoon (uit: *Zonder testament*, Uitgeverij P)

PHILIP HOORNE · 105

Banalen (uit: *Grootste Hits! De Jaren Nul*, Van Gennep)

Vogeltje (uit: *Grootste Hits! De Jaren Nul*, Van Gennep)

Slotpleidooi (uit: *Grootste Hits! De Jaren Nul*, Van Gennep)

DIMITRI CASTELEYN · 108

Neust (uit: *Vanwaar kom je beeld*, PoëzieCentrum)

Zondags trio (uit: *Vanwaar kom je beeld*, PoëzieCentrum)

Waar woorden wegen (uit: *Vanwaar kom je beeld*, PoëzieCentrum)

PAUL DEMETS · 111

Herlees (ongepubliceerd)

Hotel mezelf (uit: *Alsof er niets is gebeurd. Een jaar nieuws in gedichten*, PoëzieCentrum/Radio 1)

Kano (ongepubliceerd)

PETER GHYSSAERT · 114

Orlandus Lassus (uit: *Sneeuwboekhouding*, Bert Bakker)

De slaper (uit: *Ezelskaakbeen*, Atlas Contact)

Sneeuwboekhouding (uit: *Sneeuwboekhouding*, Bert Bakker)

PAUL BOGAERT · 117

Niemand gelooft dat (uit: *Zo kan het niet langer*, Polis)

STIL (uit: *WELCOME HYGIENE*, Meulenhoff/Manteau)

[...] Het moederhart heeft oren die nooit slapen [...] (uit: *de Slalom soft*, Meulenhoff/Manteau)

JOOST DECORTE · 120

De weg (4) (uit *Stalker*, PoëzieCentrum)

De weg (12) (uit *Stalker*, PoëzieCentrum)

De weg (13) (uit *Stalker*, PoëzieCentrum)

JAN GEERTS · 123

Merel (uit: *Zwerfsteen*, Uitgeverij P)

Loenhout (uit: *Dat het blijft duren*, Uitgeverij P)

Ik ben moe, zeg je (uit: *Dat het blijft duren*, Uitgeverij P)

MICHAËL VANDEBRIL · 126

Verloren Paradijs (uit: *New Romantics*, Polis)

Hoogte (uit: *New Romantics*, Polis)

De flaneur (uit: *New Romantics*, Polis)

INGE BRAECKMAN · 129

Huid van satijn (uit: *Venus' Vonken*, PoëzieCentrum)

Streel met zachte vingers (uit: *Venus' Vonken*, PoëzieCentrum)

Rome (uit: *Venus' Vonken*, PoëzieCentrum)

TOM VAN DE VOORDE · 132

Een droom in de bergen (uit: *Zwembad de verbeelding*, PoëzieCentrum)

Niemand vraagt me waar je bent (uit: *Zwembad de verbeelding*, PoëzieCentrum)

Russisch sprookje (uit: *Zwembad de verbeelding*, PoëzieCentrum)

MAX TEMMERMAN · 135

Halverwege (uit: *Zondag acht dagen*, Vrijdag)

Vuurvast (uit: *Bijna een Amerika*, Vrijdag)

Weerhoud me (uit: *Zondag acht dagen*, Vrijdag)

ELS MOORS · 138

Ik ben de tuinman met een alibi (uit: *Er hangt een hoge lucht boven ons*, Nieuw Amsterdam)

Ik gedoog dat ik werd geschapen (uit: *Liederen van een kapseizend paard*, Nieuw Amsterdam/Het Balanseer)

Aan de wilde wateren van de carwash (uit: *Ruisbrousse. Een handleiding voor het Zoniënwoud*, PoëzieCentrum/Horizon +)

MUSTAFA KÖR · 141

Het vuil op ons gezicht (uit: *Ben jij liefde*, Vrijdag)

Lentenacht (uit: *Ben jij liefde*, Vrijdag)

Ontdooit (uit: *Ben jij liefde*, Vrijdag)

DAVID TROCH · 144

Luisterrijk (uit: *Laat(avond)taal*, PoëzieCentrum)

Gezel (uit: *Buiten westen*, PoëzieCentrum)

Wij waren geen jongens (ongepubliceerd, winnend gedicht Turing Gedichtenwedstrijd 2011)

DELPHINE LECOMPTE · 147

Ademloos (uit: *De dieren in mij*, De Contrabas)

Abacadabra in zijn slaap (uit: *Western*, De Bezige Bij)

Sterren en pestkoppen, look at you now (uit: *Western*, De Bezige Bij)

RUTH LASTERS · 150

Kuip (uit: *Lichtmeters*, Polis)

Karper (uit: *Lichtmeters*, Polis)

Stroper (uit: *Lichtmeters*, Polis)

JANA ARNS · 153

A. Nervosa (ongepubliceerd)

Het huwelijk (uit: *Nergens in het bijzonder*, Uitgeverij P)

Donderdag (uit: *Nergens in het bijzonder*, Uitgeverij P)

LIES VAN GASSE · 156

Je zit op de rand van de wereld (uit: *Wassende stad*, Wereldbibliotheek)

Spanwijd, een vlakke (uit: *Wassende stad*, Wereldbibliotheek)

Wenteling XVIII (uit: *Wenteling*, Wereldbibliotheek)

SOFIE VERDOODT · 163

Bij 'Ophelia' (John Everett Millais) (uit: *Doodwater*, PoëzieCentrum)

Laika (uit: *Doodwater*, PoëzieCentrum)

Zoon (uit: *Poëziekrant*)

MAUD VANHAUWAERT · 166

Titelloos 'er hoeft nog altijd...' (uit: *Ik ben mogelijk*, Querido)

Titelloos 'altijd iets willen, het liefst een hand' (uit: *Ik ben mogelijk*, Querido)

Titelloos 'wanneer kan ik nog eens...' (nog niet gepubliceerd)

SYLVIE MARIE · 169

We zouden kunnen gaan zitten (uit: *Houdingen*, Vrijdag)

Soms wil ik je dood, schat (uit: *Zonder*, Vrijdag/Podium)

Appel (uit: *Altijd een raam*, Vrijdag/Podium)

MAHLU MERTENS · 172

Puber (uit: *Ik tape je een bed*, De Zeef)

Façade (uit: *Ik tape je een bed*, De Zeef)

K.I.D. (uit: *Ik tape je een bed*, De Zeef)

LOTTE DODION · 175

Buitenland (uit: *Kanonnenvlees*, Atlas Contact)

Aftocht (uit: *Kanonnenvlees*, Atlas Contact)

Dingen die ik leerde van droominfo.nl (verscheen in Gierik NVT)

YANNICK DANGRE · 178

Oud recept (uit: *Meisje dat ik nog moet*, De Bezige Bij)

Vader (uit: *Met terugwerkende kracht*, De Bezige Bij)

Vrijdag (uit: *Nacht en navel*, De Bezige Bij)

MAARTEN INGHELS · 181

De eenzaamheid van maandagen (uit: *Contact*, De Bezige Bij)

De eenzaamheid van woensdagen (uit: *Contact*, De Bezige Bij)

De schaduw van het denken (uit: *Contact*, De Bezige Bij)

MAX GREYSON · 184

Dovendans (uit: *Waanzin went niet*, De Arbeiderspers)

Schrijverskoppel (uit: *Waanzin went niet*, De Arbeiderspers)

Ze praat in haar slaap en ik luister (uit: *Waanzin went niet*, De Arbeiderspers)

CARMEN MICHELS · 187

Liefdessonnet XI (uit: *We komen van ver*, Polis)

Metropool (uit: *We komen van ver*, Polis)

Tocht (uit: *We komen van ver*, Polis)

CHARLOTTE VAN DEN BROECK · 190

Kameleon I (uit: *Kameleon*, De Arbeiderspers)

Boekarest (uit: *Kameleon*, De Arbeiderspers)

Nachtroer (uit: *Nachtroer*, De Arbeiderspers)

MOYA DE FEYTER · 194

Toen ik wakker werd had de lucht de kleur van braambessen en zij was er niet (uit: *Tot iemand eindelijk*, Vrijdag)

Mijn ogen zijn nog nooit zo transparant geweest (uit: *Tot iemand eindelijk*, Vrijdag)

De achterkant van een droom (uit: *Tot iemand eindelijk*, Vrijdag)

Deze bloemlezing werd gerealiseerd met de steun van

COLOFON

De grote inktijk

Samenstellers:

Roel Richelieu van Londersele & Jana Arns

Gent, Uitgeverij De Zeef, 2019 - 208 p.; 20 cm

©2019, gedichten: bij de respectievelijke dichters & hun uitgevers

Gezet in Minion

Gedrukt op Munken Print White 15, 115g

door Drukkerij BestInGraphics, Vosselaar

[www.uitgeverijdezeef.be]

D/2019/5658/24

ISBN 978-94-92339-89-8

Doelgroep: volwassenen

NUR 306

Trefwoord: gedichten; oorspronkelijk

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt
door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

